

EXPLORING. BELONGING. ACTING. Youth Integration and Empowerment Project

IZZINĀT PIEREDZĒT RĪKOTIES

Jauniešu integrācijas un līdzdalības
sekmēšanas projekta dalībsskolu
pieredzes un metodisko
ieteikumu krājums

Laikā no 2016. gada novembra līdz 2017. gada augustam 12 skolu komandas līdzdarbojās Izglītības attīstības centra īstenotajā Jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projektā "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties".

Projekta mērķis bija sniegt skolu jauniešiem no Rīgas, Pierīgas, Daugavpils un citām Latgales vietām, to skaitā skolēniem no skolām, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, daudzveidīgas iespējas iesaistīties interaktīvās, jēgpilnās darbībās, apgūstot Latvijas, Eiropas un globālās vērtības un to savstarpējo saistību.

Projekta vadītāja **Linda Kluša**

Projekta dalībiskolas:

Daugavpils 9. vidusskola

Daugavpils 10. vidusskola

Daugavpils 12. vidusskola

Olaines 2. vidusskola

Rīgas 74. vidusskola

Rīgas Zolitūdes vidusskola

Rīgas Klasiskā ģimnāzija

Š. Dubnova Rīgas Ebreju vidusskola

Rīgas Ķengaraga vidusskola

Rīgas 31. vidusskola

Špoģu vidusskola

Viļakas Valsts ģimnāzija

Pieredzes krājuma sastādītāja un redaktore **Aija Tūna**

Krājumā izmantotas fotogrāfijas no projekta skolu un IAC arhīva, kā arī Rīgas Klasiskās ģimnāzijas skolēnu fotogrāfijas.

Izdevējs: Izglītības attīstības centrs (IAC), 2017

Dizains: SIA Masterprint

Saturs

Aija Tūna, IAC projekta satura eksperte

Projekts "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" –
iespēja sevis, Latvijas, Eiropas un pasaules iepazīšanai _____ **3**

Daugavpils 9. vidusskolas komanda

Ideja → īstenošana → izaicinājumi: pasākuma "Nakts skolā"
veidošana un īstenošana _____ **8**

Uzdevumi kvestam pasākuma "Nakts skolā, lai izzinātu, pieredzētu
un rīkotos" ietvaros _____ **13**

Natālija Mihailova, Marina Halimone, Marija Goģe, Daugavpils 10. vidusskolas komanda

Spēle kā aizraujošs un efektīvs mācīšanās un izzināšanas paņēmiens _____ **14**

Inga Baltace, Daugavpils 12. vidusskolas projekta koordinatore

Pieci stāsti par ceļu uz Latvijas valsts simtgadi Daugavpils 12. vidusskolā _____ **20**

Olaines 2. vidusskolas komanda

Ieguvumi un atziņas par to, kā izzināt, pieredzēt un rīkoties _____ **24**

Vera Haritonova, Olaines 2. vidusskolas direktora vietniece izglītības darba organizēšanas jomā, matemātikas un deju skolotāja

Pašvaldību vēlēšanu simulācijas norise Olaines 2. vidusskolā _____ **27**

Aicinājums uz pašvaldību vēlēšanām Olaines 2. vidusskolā _____ **29**

Maija Kākere, Aina Sprinģe, Rīgas 31. vidusskolas skolotājas, **Viestards Vīgants**, 11. klases skolēns

Apkārtnes iepazīšana, Stāstu sega, pārgājiens pa Vecmīlgrāvi:
piederības sajūtas veidošana Rīgas 31. vidusskolā _____ **30**

Vladislavs Nazarenko, Rīgas 74. vidusskolas direktora vietnieks

Projekta "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" ietvaros gūtā pieredze _____ **36**

Inguna Buta, Laima Tukāne-Grosa, Rīgas Klasiskās ģimnāzijas skolotājas

"Latvija man ir...": Latvijas izzināšanas un izjušanas veicināšana
Rīgas Klasiskajā ģimnāzijā _____ **40**

Inga Narmonta, Inguna Buta, Rīgas Klasiskās ģimnāzijas skolotājas

Aktīva Latvijas izzināšana starp Rīgas namiem: izzinoša spēle
Baltā galdauta svētku ieskaņai _____ **45**

Iveta Skrastiņa, Dace Kārklīņa, Ļubova Boiko, Artjoms Švecovs, Georgijs Davidjans, Rīgas Ķengaraga vidusskolas komanda

Lielā diskusija “Dymaй, Diskutē, Debate” vai 3D un Baltā galdauta svētki – jaunas mācīšanās un līdzdalības formas _____ **48**

Ārija Mihailova, Antra Dombrovska, Špoģu vidusskolas skolotājas

Iespēja parādīt skaisto, sekmēt līdzdalību un piederības sajūtu: Špoģu vidusskolas pieredze _____ **52**

Darba lapa “Sapnis vai iecere” _____ **57**

Viļakas Valsts ģimnāzijas komanda

Projekta ieguvumi – jēgpilnai skolas un visas kopienas darbībai: Viļakas Valsts ģimnāzijas pieredze _____ **58**

Madara Jeromāne, Viļakas Valsts ģimnāzijas skolotāja, novada jaunatnes lietu speciāliste

Jauniešu pieredzes aktualizēšana – neformālās izglītības konference “Nāc un piedalies!” Viļakā _____ **62**

Jeļena Stupele, Ingūna Hitrova, Ērika Rakovska, Sanija Ķirsone, Jana Komļeva, Daniēla Aleksandra Ļebedeva, Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas komanda

Ideju un darbu maratons mācību gada garumā _____ **66**

Klases stundas plāns tēmai “Medijpratības aktualitāte pusaudžu dzīvē” _____ **70**

Latviešu valodas stundas plāns tēmai “Medijpratība” (vidusskolā) _____ **72**

Klases stundas plāns tēmai “Vietas izjūta un labdarības pasākumi” _____ **73**

Pedagogu profesionālās kompetences pilnveides A tipa programmu apraksti __ **74**

PROJEKTS "IZZINĀT. PIEREDZĒT. RĪKOTIES" – IESPĒJA SEVIS, LATVIJAS, EIROPAS UN PASAULES IEPAZĪŠANAI

Aija Tūna, projekta satura eksperte

Piederības sajūta gan savai skolai un kopienai, gan valstij rodas un nostiprinās, tās iepazīstot un pašiem piedaloties šodienas un nākotnes veidošanā – mērķu izvirzīšanā un kopīgā to īstenošanā. Lai sekmētu iesaisti un veidotu partnerības, nepieciešama efektīva saziņa, kopīga informācija un izpratne par notiekošajiem procesiem šaurākā un plašākā kontekstā. Tieši tāpēc Izglītības attīstības centrs (IAC) ar Britu padomes atbalstu 2016. gada novembrī – 2017. gada augustā īstenoja projektu, kura ietvaros skolu jauniešiem un skolotājiem no 12 Latvijas skolām tika radīta iespēja iepazīt Latviju, attīstīt līdzdalības un kritiskās domāšanas prasmes un apliecināt savu varēšanu un attieksmi darbībā.

Projekta gaitā skolu pedagogi un jaunieši no Rīgas, Pierīgas, Daugavpils un Latgales, to skaitā skolēni no skolām, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, iesaistījās interaktīvās, jēgpilnās darbībās, apgūstot Latvijas, Eiropas un globālās vērtības un to savstarpējo saistību, pilnveidoja kritiskās domāšanas, debatēšanas, sadarbības un citas prasmes, kā arī medijpratības līmeni, kas kopumā sekmē apzinātas piederības sajūtas veidošanos savai skolai, kopienai un valstij un vēlmi iesaistīties un ietekmēt tajās notiekošās norises.

Projekta ietvaros notika gan izzinoši, personību un profesionalitāti pilnveidojoši pasākumi, kuros plecu pie pleca strādāja skolotāji un skolēni, satiekot gudrus, aizrautīgus un aktīvus cilvēkus no dažādām nodarbes jomām, gan arī Latvijas iepazīšanas braucieni, kuru daudzveidīgā programma ļāva iegūt bagātīgu pieredzi tālākai izmantošanai mācību darbā, interešu izglītībā, sabiedriskajās darbībās, kā arī vienkārši savam priekam un personības attīstībai. Nozīmīga projekta daļa bija iegūto zināšanu un pieredzes likšana lietā skolas un kopienas kontekstā – vietējo norišu organizēšana. Norises tika veidotas tā, lai piederības sajūta, sociālā saskaņa un sadarbība attīstās uz personīgās pieredzes pamata, **ne vien izzinot, bet arī izjūtot**, reflektējot un tādējādi saistot reālo situāciju un cilvēku vajadzības ar esošajām un nepieciešamajām prasmēm un resursiem.

Gluži kā klasē, arī jebkurā citā dzīves mācīšanās situācijā katrs paņem tik, cik spēj, un to, kas konkrētajā brīdī ir aktuāls. Līdzīgi arī projekta dalībšanu darbībās bija daudz kopīga, bet bija arī atšķirības. Skolu komandas izvēlējās katra savus darbības aspektus. Rezultātā izrādījās, ka kāds bija vairāk pieredzējis un līdz ar to spēja iet tālāk, kāds bija drosmīgāks un nolēma darīt "tā, kā mēs vēl nezinām", kādas skolas komanda jauniegūto pieredzi un radušos iespēju iestrādāja plašākā skolas mērķu sasniegšanas taktikā, bet vēl kāds cits dažādoja skolas ikdienu, uzaicinot uz skolu jauniepatitos ekspertus, vai godprātīgi noorganizēja labus pasākumus, kas gan skolēniem, gan arī pašiem skolotājiem ļāva paskatīties uz dzīvi citām acīm. Arī tas viss ir lieliski.

Šajā pieredzes krājumā atrodami skolu stāsti par gūto pieredzi, atziņas un pārdomas, kā arī konkrētu norišu apraksti vai sagatavoto uzdevumu piemēri. Ceram, ka tie iedvesmos pārējo Latvijas skolu pedagogus gan veidot līdzīgas norises savās skolās, gan sazināties ar kolēģiem, lai pajautātu: "Kā tad jūs tur īsti darījāt?" Esmu pārliecināta, ka izvērtīsies interesanta un vērtīga saruna un, kas zina, veidosies jauni maršruti un plāni tālākai sadarbībai starp skolām un Latvijas iepazīšanai kopumā.

Viena no projekta caurviju tēmām bija **vietas izjūtas (sense of place) jēdziena izpratne un metodikas apguve**. Pricējāties, ka vairākas skolas, to skaitā Špoģu vidusskola, atrada interesantas darba formas, kā iesaistīt plašāku kopienas ļaužu loku, arī ārpus skolas esošos jauniešus, savas dzīvesvietas izpētē, stāstu sagatavošanā un prezentēšanā. Ar ko jāsāk, kas jāiesaista, kas jādara, lai tiktu no idejas līdz sekmīgam noslēgumam, – par to vaicājiem Špoģu vidusskolas komandai. Kopienas pārstāvju iesaiste skolas iniciētajās norisēs un skolas pasākumos bija arī Daugavpils 12. vidusskolā, kur lieliski jutās arī no Rīgas skolām atbraukušie skolēni. Radošus un jēgpilnus pasākumus par tēmu "Izzini savu apkārtni" veidoja arī Rīgas 31. vidusskolas komanda. Rezultātā tapa gan Latvijas valsts simtgadei veltīta Stāstu sega, gan apkārtnes iepazīšanas maršruti, kas palīdz gan pašiem vēl sekmīgāk izmantot esošos kopienas resursus, gan skolas ciemiņiem parādīt apkārtnes bagātības un to lomu Latvijas valsts tapšanā un attīstībā.

Olaines 2. vidusskolas lielais ieguvums bija **skolas sistēmiska iesaiste projekta pieredzes apgūšanā un tālāknodošanā**. Bija interesanti vērot, kā projekta komanda semināros gūtās idejas ienesa skolā, daloties ar dažādām mērķgrupām – skolotājiem, skolēniem, citiem skolas darbiniekiem un sabiedrības grupām – un kā izmantoja tās dažādās tēmās un skolas dzīves aspektos.

Vairākas skolas paplašinājušas **pieredzi diskusiju un kopienas pasākumu organizēšanā**. Ķengaraga vidusskolā tie bija Baltā galdauta svētki, uz kuriem skola aicināja vecākus un apkārtējās kopienas cilvēkus. Savukārt Š. Dubnova Rīgas Ebreju vidusskola veidoja skolas kā kopienas saliedēšanas pasākumu ārpus ierastās vides, vienlaikus rosinot interesi par ebreju kultūras devumu Latvijas valstiskuma un atpazīstamības veidošanā un attīstībā no pagātnes caur šodienu nākotnē.

Daugavpils 10. vidusskolas saime pilnā mērā iepazīna un izbaudīja **spēli kā aizraujošu un efektīvu mācīšanās un izzināšanas paņēmieni**, gan spēles veidojot, gan liekot lietā gan arī piedāvājot tās viesiem. Skolas pieredze, sekmējot Latvijas iepazīšanu dažādos veidos – attēlojot uz daudzskaldņa malām, izveidojot digitālo spēli, noorganizējot kvestu Daugavpils cietokšņa teritorijā u. c. –, var noderēt ikvienam, lai izprastu šādu ieceru īstenošanu pa soļiem. Rezultāti ir pozitīvi, un ieguvumi – visiem iesaistītajiem.

Savukārt Daugavpils 9. vidusskolas komanda sadūšojās izmēģināt **mācību un sadarbības veicināšanu neformālā veidā**, organizējot pasākumu “Nakts skolā, lai izzinātu, pieredzētu un rīkotos!”. Kāpēc to ir vērts darīt un kādi ir ieguvumi, stāsta pasākuma dalībnieki un organizētāji.

Zolitūdes ģimnāzijas pieredze apliecina, cik liela loma projekta rezultātu iedzīvināšanā un ilgtspējā ir skolas administrācijas iesaistei un klātbūtnei, un ietver arī izešanu ārpus komforta zonas, veidojot skolā norises, kas sekmē stereotipu apzināšanos un laušanu. Zolitūdes kolēģi dalās pieredzē, **kā veidot saiknes ar blakus skolām**, kādi ir ieguvumi, riski, atbildību un pienākumu sadalījums starp skolēniem un skolotājiem.

Viļakas valsts ģimnāzijas komanda izmantoja projekta pieredzi pašizaugsmei, kā arī lika lietā jaunās idejas, plānojot, sagatavojot un organizējot ikgadējo pasākumu – **starpnovadu jauniešu neformālās izglītības konferenci “Nāc un piedalies!”**.

Rīgas Klasiskā ģimnāzija, meklējot atbildi uz jautājumu “Kā sekmēt zināšanās un emocijās balstītu skolēnu piederības sajūtu Latvijai?”, nāca klajā ar ideju **Latvijas iepazīšanai un skolēnu pašizpausmei izmantot fotogrāfijas un stāstus**. Tā bija lieliska iespēja jauniešiem pārdomāt savas attiecības ar Latviju, kā arī izteikt sevi ar mākslinieciskās izpausmes līdzekļiem.

Sevis prezentēšanas prasmes pilnveidoja arī Rīgas 74. vidusskolas komanda, rosinot skolēnu iesaisti skolas prezentēšanā no jauniešu skatpunkta un vienlaikus parādot daudzpusīgās iespējas, kas jauniešiem ir šajā skolā.

Rezultātā radīta uz piemēriem balstīta pieredzes krātuve, kurā atklāts, kā, izmantojot līdzdalības projektus, talkas, diskusijas, debates, improvizācijas, kopienu un klasiskā teātra metodes, pētniecību un citas darba formas un jauniešiem aktuālu un vajadzīgu saturu, iespējams padarīt skolā notiekošos procesus jēgpilnākus un tuvākus apkārtējās pasaules kontekstiem, vajadzībām un vērtībām.

Lielisku apkopojumu par projekta gaitā pārdzīvoto izveidojusi Špoģu vidusskolas komanda:

“Simts valodās simts gadus
sasaucas Latvija.
Līvs ar latgalieti,
Kolkas rags ar Mākoņkalnu,
Jūras vilnis ar Aglonas svētavotu,
Rāzna ar Usmu,
Daugava ar Gauju,
Jānis Rainis ar Antonu Klīdzēju,
Laukirbe ar melno stārķi,
Jānis Lūsis ar Mairi Briedi,
Aglonas maize ar Kurzemes skābputru,
Gustavs Zemgals ar Vairu Vīķi-Freibergu,
Liepāja ar Zilupi,
“Līvi” ar “Dabasurovom”,
Ziemassvētki ar Līgo vakaru,
Zaķusala ar Moricsalu,
Pagātne ar nākotni.

Mēs esam mūsdienas. Mēs esam šeit, pašā vidū. Tagad. Mēs esam tie, kas sasies simts mezglus, veiks simts darbus, iemācīsies šis simts valodas Latvijas valsts simtgadei.

Mēs būsim tie, kuri lepni soļos nākamajā simtgadē, radīs, rādīs, cels, veidos, attīstīs, dzīvos, turpinās.

Pirmais solis – sava novada, pagasta un apkārtnes izzināšana.”

No savas skolas, kopienas un novada jaunieši dodas tālāk Latvijā, Eiropā un pasaulē. Šis projekts palīdzējis veidot mācību procesu mūsdienīgāku, atverot skolas durvis, izejot ārā un ielaižot iekšā pasaules daudzveidību ar tajā esošajām iespējām un izaicinājumiem. Tas mudinājis skolēnus kļūt jutīgākiem, gudrākiem un darbīgākiem.

Iedvesmojieties, sazinieties un pievienojieties!

DAUGAVPILS 9. VIDUSSKOLAS KOMANDA

Ideja → īstenošana → izaicinājumi:
pasākuma “Nakts skolā” veidošana un īstenošana

Viens no spilgtākajiem notikumiem, kas mūsu skolā norisinājās projekta “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” ietvaros, bija pasākums “Nakts skolā, lai izzinātu, pieredzētu un rīkotos”. Doma par šāda veida norises organizēšanu skolēnu galvās bija rosījusies jau sen, turklāt līdzīgs pasākums skolā pirms sešiem gadiem jau bija noticis. Galvenā šī pasākuma ideja bija skolēnu aktīva darbošanās neformālos apstākļos visas nakts garumā. Tādas norises lietderību un pozitīvos rezultātus saskatīja arī pedagogi, tāpēc mēs nolēmām dalīties savā pieredzē un pārdomās, kāpēc to ir vērts darīt un kādi ir ieguvumi.

Norises mērķis: aktualizēt pilsoniskās līdzdalības jautājumus, radīt iespēju skolēniem aktīvi darboties.

1. posms. PIETEIKŠANĀS UN SAGATAVOŠANĀS

Pieteikšanās līdzdalībai pasākumā notika e-vidē (*Google Form*). Tas ļauj gan ērti apkopot rezultātus, gan arī veido pieredzi šāda veida reģistrācijai, kas mūsdienās sastopama itin bieži. Dalību varēja pieteikt ikviens 8.–12. klases skolēns, taču tas nenozīmē, ka ikviens automātiski kļuva par dalībnieku. Jau iepriekš skolēniem bija zināms, ka pasākuma organizatori ir tiesīgi atteikt dalību, ja tam ir pamatojums. Skolēnu izvērtēšana dalībai notika divos līmeņos: to veica klases audzinātājs un skolas administrācija. Dalība pasākumā tika atteikta skolēniem, kuriem bija nopietni skolas iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi.

2. posms. NORISE

Tālāk sniegts īss pārskats par pasākuma laika plānojumu un galvenajām aktivitātēm.

20.00–20.30

Ievads. Iepazīšanās spēle “Izzināsim cits citu!”. Dalīšanās grupās. Norises vieta – skolas aktu zāle.

Skolēniem tika piedāvāta aktivitāte “Bingo”, kurā tika ietverti jautājumi, kas ir saistīti gan ar Latviju, gan viņu personīgo pieredzi. Tas bija lielisks veids, kā iedrošināt skolēnus sākt komunicēt ar citu klašu skolēniem. Šādā veidā dalībnieki arī sadalījās grupās tālākajai darbībai.

20.30–22.30

Spēle “Izzini sevi Latvijā, Daugavpilī un skolā”. Norises vieta – skolas aktu zāle un kabineti. Šo daļu organizēja Skolēnu parlaments un direktora vietniece ārpusstundu darbā A. Jurgīte.

Katrai komandai bija jāizdomā nosaukums un jāizvēlas kapteinis. Spēles norise bija paredzēta noteiktā skolas teritorijā. Spēles laikā bija jāveic 11 uzdevumi (sk. 1. pielikumu “Uzdevumi kvestam”). Uzdevumi bija saistīti gan ar skolu, gan Latviju un tās ievērojamiem cilvēkiem. Dažu uzdevumu veikšanai bija jāizmanto viedtālruni ar interneta pieslēgumu. Katrā komandā bija nepieciešama vismaz viena ierīce ar QR kodu lasītāju. Interneta pieslēgums tika izmantots, lai skolas mājaslapā rakstā par šo pasākumu tiktu atrastas faktu kļūdas, bet zem QR kodiem tika apslēpta informācija par Latvijā populāriem cilvēkiem, kā arī saite uz videoklipu, kurā bija jāatrod noteikta informācija. Dažu staciju norišu vadīšanā aktīvi iesaistījās Skolēnu parlamenta dalībnieki.

Rezultātā nebija svarīgi tas, cik ātri skolēni veiks uzdevumus, bet gan cik pareizi tas tiks izdarīts. Tā kā esam mazākumtautību skola, lielākās grūtības sagādāja Latvijas slavenību atpazīšana, bet līdz ar to arī ieguvums bija visvērtīgākais.

22.30–23.00

Tējas pauze

23.00–00.30

Diskusija “Rīkojies globāli un atbildīgi!”. Līderības prasmju attīstības treniņš. Norises vieta – skolas aktu zāle. Šo nodarbību vadīja J. Podmišaņina, Latgales reģiona pārstāve Latvijas profesionālo psihologu asociācijas skolas psihologu komitejā.

Darbs notika tajās pašās komandās, kas bija izveidojušās jau vakara sākumā. Vispirms tika apspriesti šādi jautājumi:

- Vai jaunieši mūsdienās ir pilsoniski aktīvi?
- Kādi ir ieguvumi, ja jauniešs ir aktīvs?
- Kā katrs pats var novērtēt savu līdzdalību kopienas dzīvē?

Turpinājumā tika organizētas trīs aktivitātes.

1. Savas grupas prezentācija. Viens grupas dalībnieks palika pie sava plakāta un centās dažādos veidos piesaistīt citus dalībniekus, lai tieši viņa plakāts saņemtu vislielāko novērtējumu skaitu.

2. Līderu vilcieniņi. Katrs grupas dalībnieks varēja iejusties vilciena lokomotīves lomā. Mūzikas pavadībā vilcieni pēc kārtas devās ceļā pa aktu zāli. Vēlāk tika pārrunāts, kura "lokomotīve" visveiksmīgāk vadīja grupu un kāpēc.

3. Komandas darbs bez vārdiem. Uzdevums bija uzcelt visaugstāko torni, izmantojot piedāvātos materiālus – līmlentes gabaliņu, saspraudi un avīzes. Grupām tika dotas piecas minūtes, lai pārspriestu darbības plānu. Pēc šīm piecām minūtēm sākās darbs, kura laikā nedrīkstēja sarunāties. Pēc aktivitātes tika pārspriests, kurš uzņēmās līdera lomu, kas bija visgrūtākais utt.

00.30–2.00

Vakariņas un kopienas stāsti pie ugunsкура “Pastāsti par pieredzēto!”. Par šo daļu bija atbildīga A. Jurgīte, skolas direktora vietniece ārpusstundu darbā.

2.00–3.00 Radošās darbnīcas:

1. “Ievij savu stāstu!”. To vadīja 6. b klases skolniece, Skolēnu parlamenta dalībniece A. Mišļina un B. Sivko. Šīs aktivitātes laikā makramē tehnikā tika veidotas pīnes, kuru galā skolēni piestiprināja nelielu aprakstu par sevi un novēlējumu bērnu nama “Priedīte” bērniem.
2. “Deju stāsti”. To vadīja 10. a klases skolniece, Skolēnu parlamenta dalībniece I. Taraškeviča. Te droši vien komentāri lieki.

3.00–4.00

Sportiskā aktivitāte, kuru organizēja sporta skolotāji A. Pitkevičs un L. Kolosova un 10. a klases skolniece, Skolēnu parlamenta dalībniece I. Taraškeviča. Tika spēlēts volejbols, bet tīkls bija apsegts ar biezu audumu, lai komandas varētu orientēties uz kopīgo darbu, neredzot pretinieku.

4.00–6.00

Rīta sarunas “Izzini filmu un deju noslēpumus!”. Šo aktivitāti vadīja Skolēnu parlamenta priekšsēdētājs A. Šniparkovs.

6.00–7.00 Pasākuma izvērtējums. Mūsu apņemšanās. Apliecinājumu izsniegšana.

Doma par šāda veida norises organizēšanu skolēnu galvās bija rosījusies jau sen, turklāt līdzīgs pasākums skolā pirms sešiem gadiem jau bija noticis. Galvenā šī pasākuma ideja bija skolēnu aktīva darbošanās neformālos apstākļos visas nakts garumā.

3. posms. IZVĒRTĒŠANA

Nakts pagāja ātri, un dalībnieku atsauksmes, kuras viņi sarakstīja uz izvērtējumu lapām, ir vislabākais apliecinājums, ka šāds pasākums ir vērtīgs. Tas arī pasaka priekšā mums, pedagogiem, kam jāpievērš lielāka uzmanība ikdienas darbā.

- Es uzzināju daudz ko par skolu un par Latvijas slavenībām.
- Bija iespēja uzzināt, cik labi mēs strādājam grupās.
- Man patika strādāt grupās ar citu klašu skolēniem.
- Man patika neparastie uzdevumi, draudzīgā noskaņa un tas, kā bija organizēts pasākums.
- Pasākums apvienoja klases un saliedēja kolektīvu; pasākuma laikā bija patīkama atmosfēra.
- Visi kā viena ģimene.
- Ļoti patika piedalīties šajā pasākumā. Vēlētos, lai tie notiktu biežāk.
- Tā bija laba iespēja iegūt pieredzi un zināšanas neformālos apstākļos.
- Es vēlētos pateikt paldies, jo šo nakti es atcerēšos ilgi!
- Es uzzināju daudz jauna, piemēram, kā var šifrēt pilsētu nosaukumus, un iepazīnu Latvijā populārus cilvēkus.
- Man patika skolēnu un skolotāju aktivitāte.

Pārvēršot šīs atziņas un emocijas profesionālā valodā, varam teikt, ka galvenie ieguvumi bija tas, ka izmēģināta jauna pieeja ārpusstundu pasākumu organizēšanai, notikusi Latvijas vērtību izziņāšana ar spēles palīdzību, skolas kolektīva saliedēšana un, galu galā, saturīgi pavadīts brīvais laiks.

Lai organizētu šādu pasākumu, protams, ir jāatrod skolotāji, kuri būtu gatavi iesaistīties un brīvprātīgi pavadīt skolā nakti. Taču, par laimi, vienmēr ir kolēģi, kuri gatavi pamēģināt, un tad arī viss izdodas. Protams, jāreķinās arī ar to, ka nākas uzklaustīt vecāku iebildumus pret šādu darba formu. Pacietība un paskaidrojumu sniegšana ir vislabākā atbildes reakcija, jo katra vecāka tiesības ir izrādīt rūpes par sava bērna drošību un labsajūtu.

Priecāsimies, ja būsīm spējuši iedrošināt un iedvesmot šādai norisei arī citu skolu pedagogus un skolēnus.

IZZINĀT. PIEREDZĒT. RĪKOTIES. Jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projekts
Projektu īsteno Izglītības attīstības centrs ar Britu Padomes finansiālu atbalstu

Daugavpils 9. vidusskola. Pasākums "Nakts skolā, lai izzinātu, pieredzētu un rīkotos"

KOMANDAS NOSAUKUMS: _____

UZDEVUMI KVESTAM*

Atrodi atbildes uz jautājumiem!

1) Apskati Daugavpils 9. vidusskolas mājaslapu! Atrodi rakstā par šo pasākumu 5 faktu kļūdas!

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. _____ 5. _____

Pasākums: _____ Gads: _____

2) Cik pedagogu skolā bija uz 2017. gada 8. martu? _____

3) Atrodi skolā vietu, kurā atrodas liets, ar ko mēs lepojamies! Kurā gadā tika iegūts vislielākais kauss? Kādā pasākumā?

4) Radošajā stacijā "Veselā miesā vesels gars". Atrodi vissportiskāko cilvēku! Paņem no viņa aploksni un izpildi uzdevumu. Ieraksti laiku, kurā tas tika izdarīts! Laiks: _____

5) Stacijā "Ieraugi sevi skolā un Latvijā" uzņem selfiju jeb pašbildi! Atsūti to uz e-pasta adresi, kas atrodama uz direktora vietnieces mācību darbā kabineta durvīm! 😊

6) Atrodi faktu! Kāds mācību priekšmets 2. c klasei ir trešā stunda trešdienās?

7) Skolotāja Tatjana Romaļska ir saņēmusi pateicību par bērnu sagatavošanu konkursam. Kāds ir šī konkursa nosaukums?

8) Atrodi Latvijā populārus cilvēkus! Uzraksti viņu vārdus un uzvārdus!

1. _____ 2. _____

3. _____ 4. _____

5. _____ 6. _____

9) Noskaties šifrēto video! Atbildi uz jautājumu! _____

10) Atrodi skolēnu un skolotāju visiemīlotāko iekārtu starpbrīžu laikā! Tā sevī slēpj rēbusu par Latvijas pilsētām.

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. _____ 5. _____

11) Kāds ir ugunsdzēsamā aparāta, kurš atrodas tur, kur meitenes gribētu iet, bet nevar, numurs.

Nr. _____

Paldies par darbu! Nes aizpildīto lapu uz skolas aktu zāli, lai pārbaudītu atbilžu pareizību!

*** Katrai no komandām uzdevumi darba lapā doti citā secībā, lai neveidotos drūzma.**

DAUGAVPILS 10. VIDUSSKOLAS KOMANDA

Spēle kā aizraujošs un efektīvs mācīšanās un izzināšanas paņēmiens

Natālija Mihailova, Marina Halimone, Marija Goģe

Piedaloties projektā "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties", mēs atcerējāmies, cik patiesi ir Bernarda Šova vārdi: "Mēs nepārtraucam spēlēties tāpēc, ka kļūstam veci, mēs kļūstam veci tāpēc, ka pārtraucam spēlēties!"

Kāpēc spēles?

Spēle – tā ir brīvprātīga, neuzspiesta darbība, kas notiek atbilstoši brīvi izvēlētiem, bet obligāti nepieciešamiem noteikumiem.

Spēle ir iespēja realizēt neparastas ieceres.

Spēle ir atpūtas elements, iespēja mijiedarboties, darbs, kultūras dzīves nesēja un attīstītāja.

Spēle palīdz mācīties, veicina iekšējo motivāciju atklāt, izzināt un izprast vairāk.

Spēle ir prasme sadarboties kopīga mērķa sasniegšanā.

Tieši tāpēc spēle ir tik būtiska skolā un mācīšanās procesā kopumā. Caur spēlēm var attīstīt dažādas prasmes un kompetences: valodas prasmi, sociālās prasmes, komunikāciju; spēle sekmē savstarpēju uzticēšanos, rada zināšanu apguvei labvēlīgu vidi, attīstīta spēju sadarboties jaunos apstākļos.

Svarīgi atcerēties, ka spēlei ir noteikta struktūra.

- Spēles sagatavošanas posms. Jāpatur prātā, ka spēles sagatavošanas posms mēdz būt ilgāks un darbietilpīgāks par pašu spēles norisi!
- Mērķa izvirzīšana.
- Iepazīšanās ar spēles noteikumiem. Pirms spēles norises jāpārliedz, vai visi spēles dalībnieki ir izpratuši spēles noteikumus, kuriem jāseko; reizēm loģiski jāizskaidro, kas katrā spēles posmā notiek.
- Laika limita noteikšana.
- Gaisotnes radīšana. Tam noder priekšmeti, plakāti, lekcijas, mājasdarbi un daudz kas cits.
- Spēles norise – izvirzīto mērķu sasniegšana.
- Spēles noslēgums un refleksija. Ļoti būtiska ir atgriezeniskā saite, lai akcentētu un definētu apgūtās prasmes, lai norādītu uz saikni starp spēli un to, ko esam iemācījušies, kas ar mums noticis, citiem vārdiem – apgūtajām kompetencēm.

Dalība IAC projektā “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” rosināja aktīvi darboties, un tā nu mēs esam izveidojuši trīs spēles par Latviju:

- galda spēli “100 jautājumi par Latviju”;
- kvestu “Atklāj Dinaburgas cietokšņa noslēpumus!”;
- interaktīvo spēli “Latvijas lepnumi un dārgumi”.

Kāpēc par Latviju?

Gatavojoties Latvijas valsts simtgadei, mēs biežāk aizdomājamies par mūsu zemes skaistumu, bagātībām, atceramies vēstures notikumus, izcilas personības un vairāk interesējamies par tradicionālo kultūru. Šajā laikā vairāk nekā jebkad agrāk apzināties piederību savai zemei. Mēs esam Latvijā, un Latvija ienāk katrā no mums – caur to, ko uzzinām, to, ko izjūtam, un to, ko darām.

Tāpēc vēlamies dalīties savā pieredzē par pašu izveidotajām spēlēm – veltījumu Latvijai.

Galda spēle “100 jautājumi par Latviju”

Galda spēles mērķis ir atraktīvā formā papildināt vai atjaunot zināšanas par Latvijas vēsturi un kultūru dažādos laika posmos.

Spēles laukumā izvietoti 100 krāsaini apli, pa kuriem spēlētāji pārvieto gājienu kauliņus, veicot kartītēs norādītos uzdevumus. Spēles galamērķis ir laukums ar uzrakstu “Latvijai 100”. Spēlētājs (vai komanda), kas pirmais sasniedz šo laukumu, ir uzvarētājs.

Visi spēles jautājumi un uzdevumi sadalīti 10 kategorijās:

- Latvijas prezidenti (baltās kartītes),
- Latvijas daba (zaļās kartītes),
- Latvijas valsts un nacionālie simboli (karmīnkrāsas kartītes),
- Latvija skaitļos (pelēkās kartītes),
- Latvijas pilsētas (zilās kartītes),
- Latviešu dziesmas (sarkanās kartītes),
- Latvijas slavenības (dzeltenās kartītes),
- Latviešu tautasdziesmas (oranžās kartītes),
- Latviešu mīklas (rozā kartītes),
- Latviešu tautas pasaku varoņi (violetās kartītes).

Spēles komplekts

- Spēles laukums • 100 kartītes • 1 metamais kauliņš • 10 gājienu kauliņi
- Spēles noteikumi • 10 atbilžu lapas

Spēles noteikumi

- Spēli sāk no pirmā lauciņa ar uzrakstu "Daugavpils".
- Spēlētāji pēc kārtas met kauliņus un katrā gājienā pārvieto savus kauliņus uz priekšu par tik aplīšiem, cik uzrāda metamais kauliņš.
- Kad gājienu kauliņš apstājas uz aplīša, spēlētājs izvēlas noteiktās krāsas kartīti un atbild uz jautājumu.
- Ja spēlētājs pareizi atbild uz jautājumu, viņš var atkārtoti mest kauliņu un turpināt spēli.
- Uzvar tas spēlētājs, kurš pirmais sasniedz pēdējo aplīti.
- Pārējie turpina spēli, lai noteiktu tālākās vietas.

Spēle sākumā tika aprobēta 11. klasēs, pēc tam 11. klases skolēni gāja pie mazākajiem – 7. un 8. klases skolēniem – un klases stundu laikā aicināja atcerēties, ko viņi zina par Latviju. Jāatzīst, ka gan vidusskolēni, gan jaunākā vecumposma skolēni ar interesi iesaistījās spēlē, jutās pārsteigti par to, cik daudz viņi zina, un centās iegaumēt atbildes uz jautājumiem, par kuriem viņu komandai nebija atbildes. Skolēni minēja mīklas, mēģināja atcerēties mūzikas stundās dziedātās dziesmas, piemēram, latviešu tautasdziesmu par laivu ar zēgelīti vai par dzirnavām; atcerējās Latvijas basketbola zvaigzni, kurš pašlaik spēlē Ņujorkas "Knicks", skeletonistus Martinu un Tomasu Dukurus; uzskaitīja Latvijas dabas rezervātus, atcerējās Latvijas tālsarunu kodu; strīdējās par to, kurš ir lielākais Latvijas putns. Grūtības sagādāja jautājumi par prezidentiem, piemēram, kurš no Latvijas prezidentiem ir pildījis Rīgas pilsētas galvas pienākumus vai pēc kura Latvijas prezidenta ierosinājuma tika uzbūvēts Daugavpils Vienības nams. Skolēni brīnījās, ka Latvijā pašlaik ir 76 pilsētas. Viņiem likās, ka to ir daudz mazāk. Un vēl, un vēl daudzi atcerēties rosinoši jautājumi.

Pēc galda spēles sēdāmies aplī un runājām visi pēc kārtas. Bērni izteica savas domas, pamatojot, kas likās interesants, kas sagādāja grūtības, ko katrs uzzināja.

Ieguvēji bija visi spēlētāji – gan tie, kuri uzvarēja, gan tie, kuriem spēlē klājās grūtāk, jo viņi bagātināja savas zināšanas, labāk iepazīna Latviju.

Gan
vidusskolēni, gan
jaunākā vecumposma
skolēni ar interesi
iesaistījās spēlē, jutās
pārsteigti par to, cik daudz
viņi zina, un centās iegaumēt
atbildes uz jautājumiem,
par kuriem viņu
komandai nebija
atbildes.

Kvests "Atklāj Dinaburgas cietokšņa noslēpumus!"

Piedaloties kvestā, tu pārcelsies uz citu pasauli. Uz pasauli ar savu vēsturi, atmosfēru un neiedomājami āķīgiem uzdevumiem.

Kvesta mērķis: veicināt jauniešu interesi par dzimtās puses kultūrvēsturiskajiem objektiem un to izpēti.

Kvesta darbības vieta: Daugavpils cietoksnis.

Kvestam nepieciešamie piederumi: rakstāmpiederumi, fotoaparāts.

Kvesta noteikumi:

- mūsu gadījumā kvests domāts 7.–12. klases skolēniem;
- komandas sastāvā ir 6 cilvēki;
- spēle notiek Daugavpils cietokšņa teritorijā;
- spēles dalībnieki ierodas 10 minūtes pirms spēles sākuma ērtā un vieglā apģērbā un apavos;
- pirms spēles sākuma dalībnieki atstāj mobilos tālruņus glabāšanas kamerā;
- spēles dalībnieki ievēro drošības noteikumus;
- dalībnieku galvenie ieroči cīņā par uzvaru ir loģiskā domāšana, apķērība, uzmanība un darbs komandā;
- pirms spēles sākuma notiek komandu kopsapulce, kurā organizatori detalizēti skaidro spēles noteikumus un principus;
- starta punktā komandas saņem aplokšnes ar uzdevumiem;
- spēles gaitā spēlētāji pārvietojas pa cietokšņa teritoriju, izmantojot karti;
- dalībnieki atklāj noslēpumus un atmin mīklas, izmantojot karti un vēsturiskos objektus;
- spēles laikā katras komandas dalībnieki atbild uz jautājumiem un no izceltiem burtiem veido šifrēto frāzi;
- šifrētajā frāzē slēpjas leģenda par Daugavpils cietoksni;
- uzvar komanda, kura iegūst visvairāk punktu, visātrāk izpilda visus kvesta uzdevumus, visprecīzāk atbild uz jautājumiem un atšifrē slepeno frāzi;
- pēc visu uzdevumu pārbaudes, komandām tiek paziņoti rezultāti; ja atklājas, ka komanda ir pārkāpusi spēles noteikumus, organizatori var piešķirt komandai soda punktus;
- organizatoru lēmums strīdus jautājumos ir noteicošais.

Skolas projekta komanda spēlei gatavojās ilgi un pamatīgi. Lai izveidotu uzdevumus par Daugavpils cietoksni, pašiem vajadzēja izstudēt, izpētīt milzu materiālu par cietokšņa vēsturi. Rezultātā tapa darba lapa ar 15 jautājumiem. Katram jautājumam bija

apakšjautājumi. Kopumā kvesta dalībniekiem vajadzēja ierakstīt informāciju 39 ailītēs. Jautājumi bija visdažādākie – gan tādi, uz kuriem varēja atbildēt ar vienu vārdu, gan tādi, kur atbildi varēja dot tikai šī objekta apskate, piemēram: “Kā dēvēja cietoksni dažādos laika posmos? Cik gadu ilga cietokšņa būvniecības darbi? Kā sauc četrus cietokšņa vārtus un uz kurām debespusēm tie pavērsti? Kādi vārdi ir iekalti kapa pieminekļi cietokšņa desmitajam komandantam, kurš tika apglabāts netālu no cietokšņa baznīcas?” Tie ir tikai daži no spēlē iekļautajiem jautājumiem, kas bija gan par cietokšņa vēsturi, gan mūsdienām.

Kā rast atbildes uz šiem spēles jautājumiem? Kā atklāt noslēpumus un uzminēt mīklas? Tas notiek, spēlētājiem brīvi pārvietojoties pa cietokšņa teritoriju, izmantojot karti un pētot vēsturiskos objektus.

Spēlē piedalījās divas mūsu skolas komandas – 10. klases komanda un 11. klases komanda, kā arī Daugavpils 12. un Daugavpils 9. vidusskolas komandas. Katrā komandā bija 6 vidusskolēni.

Pēc spēles aicinājām skolēnus savas izjūtas izteikt rakstiski. Lūk, dažas atbildes!

- Tas bija interesanti un jauki, kaut arī bija slikts laiks. Es uzzināju daudz jauna par cietoksni un labi pavadīju laiku. Es gribētu vēl piedalīties šādos konkursos.
- Mums vajadzēja atbildēt uz daudziem jautājumiem par cietokšņa vēsturi, arhitektiem, pieminekļiem, par valsts iestādēm, kas pašlaik darbojas cietokšņa teritorijā. Man liekas, ka jautājumi bija diezgan grūti, tomēr mūsu komanda tika galā, un mēs ieguvām 1. vietu. Kaut bija slikts laiks un ļoti auksti, man viss patika!
- Bija interesanti, jautājumi ļoti forši, arī ekskursija. Neskatoties uz sliktajiem laikapstākļiem, viss bija super.

Interaktīvā spēle “Latvijas lepnumi un dārgumi”

Cik labi tu pazīsti Latviju? Noskaidro to jautājumu spēlē, kurā varēsi pārlicināties par savām zināšanām sešās kategorijās:

- Latvijas nacionālie simboli,
- Latviešu tradīcijas,
- Latvijas pilsētas,
- Latvijas pils,
- Latvijas daba,
- Latvijas mūzika.

Latvijas nacionālie simboli	5	10	15	20	25	30
Latviešu tradīcijas	5	10	15	20	25	30
Latvijas pilsētas	5	10	15	20	25	30
Latvijas pils	5	10	15	20	25	30
Latvijas daba	5	10	15	20	25	30
Latvijas mūzika	5	10	15	20	25	30

Katrā kategorijā ir gan smieklīgi viegli jautājumi, gan tādi, pie kuriem jāpadomā, (piemēram, Latvijas upe, kas saistās ar tautas spēku un vienotību un tiek dēvēta par

tautas likteņupi – Daugava. Vai: šo pili 1275. gadā 19 km uz austrumiem no tagadējās Daugavpils sāka celt Livonijas ordeņa mestrs Ernests fon Racenburgs – Dinaburgas pils). Galvenais spēles mērķis ir 36 jautājumu garumā atgādināt par cilvēkiem, lietām, vietām un notikumiem, ar ko Latvijā var lepoties!

Šī spēle veidota uz datora aplikācijas bāzes; tā atraisa skolēnus, rada azartu. Tā ietver senu tradīciju un kultūras mantojuma apzināšanu un godā celšanu, dzimtās zemes skaistāko vietu pazīšanu, Latvijai nozīmīgāko faktu un personību pārzināšanu un vēl virkni interesantu jautājumu, kas liek atcerēties un domāt.

Tā var būt komandu spēle – sacensība ar punktu skaitīšanu un uzvarētāja noteikšanu – vai individuāla pašam savu zināšanu pārbaude.

Kā atklāt noslēpumus un uzminēt mīklas? Tas notiek, spēlētājiem brīvi pārvietojoties pa cietokšņa teritoriju, izmantojot karti un pētot vēsturiskos objektus.

Tā spēlējoties mācījāties mēs, Daugavpils 10. vidusskolā. Tā esam ieguvuši mācību līdzekļus, kurus izmantosim arī turpmāk. Un šīs nav vienīgās mūsu skolas aktivitātes. Piemēram, skolēni paši izgatavojuši daudzskaldni, kas vēsta 100 stāstus par Latvijas izcilību. Tas viss ir daļa no mūsu ceļa uz Latvijas valsts simtgadi.

DAUGAVPILS 12. VIDUSSKOLAS KOMANDA

Pieci stāsti par ceļu uz Latvijas valsts simtgadi Daugavpils 12. vidusskolā

Inga Baltace,

Daugavpils 12. vidusskolas projekta koordinatore

Šobrīd mēs atrodamies ceļā uz Latvijas valsts simtgadi, šajā laikā vairāk nekā jebkad apzinoties piederību savai zemei. Mēs katrs nākam no savas mājas, novada, valsts. Mēs esam Latvijā, un Latvija ienāk katrā no mums. Veidojot Latvijas cilvēka tēlu, ir svarīgi apzināties sevi citu vidū. Jauniešiem svarīgi paust savu attieksmi par valstī notiekošo, bet vienlīdz svarīgi ir arī darboties, izzinot un iepazīstot tautas bagātību. Skola ir vietējās kopienas centrs, tāpēc svarīgi jauniešiem sevi kā sabiedrības daļu apzināties tieši šajā vidē. Cilvēkam ir nepieciešams dzīvot sabiedrībā. Tā viņam nav kaut kāda piedeva, bet gan nepieciešamība, ko nosaka cilvēka daba. Daloties ar citiem, esot dialogā ar apkārtējiem, cilvēks attīsta savas iespējas.

Izglītības attīstības centra un Britu Padomes piedāvātā projekta "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" ietvaros Daugavpils 12. vidusskola veidoja savu stāstu ceļā uz Latvijas valsts simtgadi. Stāsts ir pat to, kā un kas veido pasauli. Mūsu stāsts ir par to, ka cilvēks var veidot pasauli, balstoties uz senču gudrību un laikabiedru līdzāspastāvēšanu.

Pirmais stāsts: izzinošas stundas par Latviju

Pēc iedvesmojoša projekta ievadsemināra pirmie stāstu veidotāji bija mācību priekšmetu skolotāji. Katrs skolotājs izvēlējās kādu no klasēm, lai atbilstoši sava mācību priekšmeta saturam veidotu izzinošu mācību stundu kā dāvanu ceļā uz Latvijas valsts simtgadi. Dāvanas saturs bieži vien ir pārsteigums; arī katra mācību stunda bija mērķtiecīgi plānota, lai, izmantojot daudzveidīgas darba formas, atklātu Latvijas daudzveidību. Daži skolotāji ietilpa vairākās tematiskās stundās ar skolēnu mājasdarbiem. Vairākās stundās tika iekļauti arī spēles elementi.

Vērojot stundas, pārsteidza skolēnu aktivitāte. Savukārt skolotājiem, domājot par kompetenču izglītību, šī bija iespēja atklāt un pilnveidot savu prasmi sadarboties ar kolēģiem un iestrādāt mācību stundas saturā un norisē starppriekšmetu saikni. Tā radās, piemēram, Latvijas ģeogrāfija krievu un angļu valodā, matemātiskie skaitļojumi fizikā, mūzika vācu valodā un citas interesantas mācību stundas.

Otrais stāsts: pašu veidota dāvana

Kad tuvojas kāda liela dzimšanas diena, visi sarosās un sāk domāt par to, kā šo dienu nosvinēt. Vieni rūpējas par dāvanām, citi – par viesu sagaidīšanu un jauku laika pavadīšanu. Mūsu Latvijai vairs nav aiz kalniem simtā dzimšanas diena, tāpēc svarīgi

uzdot sev jautājumu, kas tad ir Latvija, nonākot pie atbildes, ka Latvija – tie esam mēs paši. Tāpēc arī tas, kādi būs šie svētki, ir atkarīgs tikai no mums. Mūsu skola projekta norišu ietvaros jau sarūpēja vienu no dāvanām Latvijai. Sadarbībā ar vizuālās mākslas un mājturības skolotāju Silvu Šaršūni un mājturības skolotāju Vitāliju Ratniku skolas pagalmā skolēni izveidoja latvju spēka zīmju kolekciju, izšuva krustdūrienā latvju rakstus, no tiem izveidoja somu un rokassprādžu kolekciju, iededzināja zīmes stilīgos koka svečturos, kā arī izveidoja apsveikuma kartīšu kolekciju. To visu varēja apskatīt izstādē.

Trešais stāsts: pasākums “Ceļā uz Latvijas valsts simtgadi”

Mūsu skolas Baltajā zālē pulcējās skolas saime un ciemiņi – 9.-12. klašu skolēni un sadarbības partneri no Daugavpils 9. vidusskolas un Daugavpils 10. vidusskolas. Šajā reizē uzmanības centrā bija tēma “Cilvēks – personība”. Jebkurš cilvēks ir svarīgs ar savu pieredzi un viedokli, ar prasmi pasniegt citiem to, ko zina labāk nekā citi. Jauniešiem, veidojot savu uzskatu pasauli, svarīgi uzklaut un iepazīt viedokļu dažādību. Šajā pasākumā tika organizētas domnīcas, akcentējot, ka šīs norises nosaukuma vārdam par pamatu ir sakne no vārda *domāt*. Par domnīcu vadītājiem tika uzaicināti pilsētā zināmi cilvēki, kas pārstāvēja dažādas jomas un interešu grupas.

Pasākumā jauniešiem bija iespēja darboties piecās grupās. 1. grupas vadītāja bija skolotāja Iveta Meškovska – fizikas skolotāja, teātra pulciņa un deju kolektīva vadītāja. Domnīcā skolotāja aicināja paskatīties uz sevi caur dažādu tēlu un situāciju atklāšanu. 2. grupas vadītāja bija vizuālās mākslas un mājturības skolotāja Silva Šaršūne, kuras vadībā tika izrunāta latvju rakstu zīmju būtība un izveidotas piespraudītes. 3. grupas vadītājs bija Daugavpils 12. vidusskolas absolvents, zinātnieks, Daugavpils Universitātes Ķīmijas un ģeogrāfijas katedras vadītājs un docētājs Juris Soms, jo svarīgi nepazaudēt saiknes un aicināt uz skolu savējos. J. Soma vadībā skolēni debatēja paši un iepazīna video prezentāciju par Latvijas dabā un vidē notiekošo. 4. grupas vadītājs luterāņu mācītājs Andis Lenšs jauniešus iesaistīja sarunā par vērtībām 21. gadsimtā. Skolā jau vairāku gadu garumā ir izveidojusies sadarbība ar katoļu, luterāņu, pareizticīgo

baznīcu mācītājiem. Ticība ir katras ģimenes izvēle, savukārt skolā ir svarīgi nodrošināt viedokļu un sastapto cilvēku dažādību. 5. grupu vadīja studijas 3KM vadītājs Jānis Rimicāns, kurš ar jauniešiem debatēja par aktualitātēm reklāmas jomā un tās vietu mūsdienu pasaulē. Studija "3 KAROTES MEDUS" veido mūzikas klipus, TV raidījumus, radošus reklāmas un mārketinga projektus. Katram pasākuma dalībniekam bija iespēja piedalīties divās domnīcās.

Pasākuma ievadā klātesošos ar savu sniegumu priecēja skolas folkloras kopa, bet pēc darba grupās paveiktā visi iesaistījās Daugavpils novada kultūras centra folkloras kopas "Dyrbyni" vadītajās aktivitātēs. Caur dziesmām un dančiem tika iepazītas senču tradīcijas.

Vislabāk skolēnu iespaidus par notikušo raksturo viņu pašu atsauksmes, piemēram:

- Jauki! Biju domnīcā pie mācītāja un guvu atziņu – mīli savu tuvāko.
- Radoša, interesanta darbošanās pie Jura Soma.
- Uzskatu, ka superīgs pasākums. Man vienīgi gribējās piedalīties visās domnīcās.
- Bija interesanti, un es sapratu, ka jādomā par dzīves vērtībām.
- Bija aizraujoši klausīties stāstu par lentītes vēsturi un tad pašam to izveidot.
- Bija ļoti jautri pie skolotājas Ivetas; sapratu, ka visi var tēlot.
- Agrāk domāju, ka jauniešiem nepatīk folkloras; tagad ieraudzīju, ka tas ir ļoti jautri.
- Garšīgas maizītes, interesanti cilvēki un jautrība.
- Labi izdejojāties, izveidojām lentītes un debatējām. Nezinu, kā jutās tie, kas ir neticīgi.
- Par atmiņu man paliks lentīte.

Ceturtais stāsts: skolas saimes Baltā galdauta svētki

Lai atzīmētu Latvijas valsts atjaunošanas gadskārtu, arī mūsu skola iesaistījās Baltā galdauta svētku kustībā. 5.–8. klašu skolēni un klases audzinātājas pulcējās pie kopīga svētku galda plkst.13:15, savukārt 9.–12. klašu skolēni, skolotāji un tehniskie darbinieki – plkst.14:00 Baltajā zālē. Visus klātesošos svētkos sveica skolas direktore Elita Boliņa, aicinot novērtēt brīvības vērtību un to, ka mēs varam dzīvot brīvā valstī, runāt savas tautas valodā, dziedāt savas tautas dziesmas. Par skolēnu un skolotāju dāvanu, kas tapusi Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas gadadienas

priekšvakarā, pasākumā pastāstīja un nelielu vizualizāciju “Rakstu rakstus izrakstījām” parādīja mājturības skolotāja Silva Šaršūne.

Pasākumā tika pieminēta arī ozolu stādīšanas akcija “Apskauj Latviju” mūsu valsts galējos ziemeļu, dienvidu, rietumu un austrumu punktos – Ipiķos, Demenē, Nīcā un Pasiēnē –, kas simboliski iezīmē Latvijas robežlīniju un vienotību. Tika pieminēta pirms simts gadiem notikušā Latgales kongresa lēmuma nozīme Latvijas valsts veidošanās procesā. Pasākuma dalībnieki uzzināja arī par Latvijas Bankas 3. maijā izlaisto 5 eiro sudraba kolekcijas monētu “Latgales kongress”, kas tapusi kā Latvijas Bankas pateicība Latgalei par ieguldījumu Latvijas vienotības un valstiskuma idejas attīstībā. 11. a klases skolēni Evita Kokina un Arnis Lociks kā veltījumu Latgales simtgades kongresam norunāja latgaliski Raiņa dzejoli “Muna jaunu dīnu zeme”. Apstiprinot, ka latviešiem ir skaista tradīcija – sanākt kopā godos un dziedāt –, dziesmā vienojās arī visa skolas saime, mūzikas skolotājas Aelitas Novickas vadībā izdziedot dziesmas “Pie Dieviņa gari galdi”, “Ziedi, ziedi, rudzu vārpa”, “Āvu, āvu baltas kājas” un “Vēl ir laiks”.

Tā pie balti klāta galda, ēdot svētku kliņģeri, dzerot tēju, kopā dziedot un veltot Latvijai savas gaišās, pozitīvās domas, tika nosvinēti Baltā galdauta svētki.

Piektais stāsts: par skolas saimes vietu savā pilsētā, novadā, valstī

Mēs uzskatām, ka ceļā uz Latvijas valsts simtgadi ir svarīgi izdejot (skolā ir deju kolektīvi), izdziedāt (ir divi kori un ansambļi), izspēlēt (ir teātra pulciņš), izrunāt (ir debašu komandas) savas emocijas, domas un nākotnes ieceres; tas ir – BŪT aktīviem un atvērtiem, darbojoties gan savā tuvākajā apkārtnē, gan plašākā mērogā. Uz to mūs mudināja projektā notikušais, un to mēs iestrādājām jau notikušajās un tālāk plānotajās skolas darbības formās un saturā.

Kā resumēt visu notikušo? Ar trīs vārdiem, kas ielikti Izglītības attīstības centra iniciētā projekta nosaukumā. Mēs IZZINĀJĀM pasauli sev apkārt – saistošā ekskursijā uz Motormuzeju, iepazīstot teātra sportu Rīgas 74. vidusskolā, izbaudot izrādi “Svina garša” Nacionālajā teātrī un tiekoties ar savas pilsētas ļaudīm. Mēs PIEREDZĒJĀM pozitīvas emocijas, ideju pārbagātību un prasmī darboties komandā. Mēs RĪKOJĀMIES savas kopienas ietvaros, priecājamies paši un atklājam savu pasauli Rīgas Klasiskās ģimnāzijas, Daugavpils 9. vidusskolas un Daugavpils 10. vidusskolas jauniešiem, kuri viesojās mūsu skolā. Darbībās iesaistījām dažādu jomu cilvēkus un kļuvām tuvāki savai kopienai. Kopiena ir vide, kurā dzīvojam. Vidi veidojam mēs paši – caur piederību savai kultūrai, caur pieredzi un dažādību.

**Ceļā uz
Latvijas valsts
simtgadi ir svarīgi
izdejot, izdziedāt,
izspēlēt, izrunāt savas
emocijas, domas un
nākotnes ieceres; tas ir –
BŪT aktīviem un
atvērtiem.**

OLAINES 2. VIDUSSKOLAS KOMANDA

Ieguvumi un atziņas par to, kā izzināt, pieredzēt un rīkoties

Mūsu skola allaž piedalās daudzos projektos un nekad nelaiž garām iespēju iesaistīties vēl kādā citā. Pēdējos gados esam sekmīgi darbojušies, piemēram, projektos "Dažādība kā izglītības un kopienas attīstības resurss" un "Globālā dimensija sociālo zinātņu mācību priekšmetos", savukārt šogad Olaines 2. vidusskolas komanda – skolotājas Inga Ivanova un Diana Goroško, direktora vietniece Vera Haritonova un vairāki skolēni – iesaistījās Izglītības attīstības centra (IAC) īstenotajā projektā "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties", ko atbalstīja Britu Padome. Kāpēc mēs to darām?

Strādājot skolā, gluži nemanot var ieslīgt rutīnā, un pienāk tāds brīdis, kad grūti rast motivāciju darbam, trūkst jaunu ideju un ikdienas pelēkums var kļūt nomācošs. Tas arī ir tas brīdis, kad vienīgais, kas var izglābt radošo dzirksti, ir projekts. Tur var atrast iedvesmu, jaunas idejas, uzlādēties ar pozitīvām emocijām, iegūt zināšanas, un tas viss ir ļoti noderīgi skolai – gan skolēniem, gan pašiem pedagogiem. Šī gada projektā mēs ieguvām ļoti daudz noderīgu zināšanu un jaunu ideju. Taču iegūt zināšanas ir tikai sākums; svarīgi ir pielietot tās praksē, un te nu ar trīs cilvēku spēkiem nepietiek. Lai darbs būtu maksimāli efektīvs, mēs skolā dalāmies ar jauniegūtajām atziņām un piesaistām to iedzīvināšanā arī citus pedagogus un skolas administrāciju.

Skolā mēs vienmēr dalāmies ar pārējiem pedagogiem ar iegūto pieredzi – stāstām, ko uzzinājām, padarām pieejamus iegūtos praktiskos materiālus, kas vienmēr ir tik noderīgi, ka skolotāji labprāt tos izmanto klases vai arī mācību stundās. Šogad Olaines 2. vidusskolā tika īstenotas vairākas **profesionālās pilnveides un iedvesmas aktivitātes skolotājiem**, balstoties uz projekta ievadsemināra "Mani stāsti Latvijai" laikā iegūtajām zināšanām un materiāliem: skolotāji tika iepazīstināti ar pilsoniskās līdzdalības veidiem, medijpratības jautājumiem un aktualitātēm un saņēma padomus, kā to veicināt mācību stundu laikā.

Skolotāji un administrācija ļoti pozitīvi novērtēja praktisko semināru un dalījās ar savām atziņām.

"Interesanti bija par pilsoniskās līdzdalības statistiku sniegtie fakti. Jautājumi un darbs grupās, uzskatāms rezultāts koordinātu plaknē. Semināra saturs lika aizdomāties par sevi kā sabiedrības daļu, par savu rīcību pilsoniskā līdzdalībā. Saturs interesants, saistošs. Darba formas un metodes inovatīvas, var pielietot darbā ar skolēniem. Interesanti bija līdz galam noformulēt savu attieksmi pret medijiem, paskatīties un paklausīties kolēģu viedokli. Teātra metode patika – gan pašiem gatavot etiķi par uzdoto tēmu un apstākļiem, gan vērot citu grupu etiķes. Radoša metode ļoti aktivizē, bagātina mācību un audzināšanas procesu un patīk gan skolotājiem, gan skolēniem."

"Jā, seminārs bija interesants. Es domāju, ka idejas labprāt izmantošu klases stundās. Sākumā liekas: "Kas notiek?", bet galu galā sanāca ļoti interesanti."

“Nodarbības organizētas pārdomāti, arī visi uzdevumi dziļi pārdomāti. Iegūtās zināšanas, ierosmes, konkursus izmantošu pedagoģiskā darbā. Organizēšu konkursu klasē par attieksmi pret presi, radio un internetu, ar konkrētiem piemēriem mācīšu analizēt presē, internetā publicēto. Veiksmi turpmākajā darbā! Paldies!”

Esam sapratuši, ka arī piesaistīt projektam jauniešus nav grūti. Ja temats un pasākums ir interesants un aktuāls, tad skolēniem pašiem rodas vēlme tajā piedalīties. Vienmēr jebkuru labu ideju var pārvērst par interesantu pasākumu, ir tikai jāpadomā, kā to izdarīt moderni un aizraujoši. Nevienam skolēnam negribas klausīties vēl vienu garlaicīgu lekciju, bet piedalīties jautrā spēlē, pašam būt režisoram, strādāt komandā – tas nevar nepatikt.

Šogad mēs projekta ietvaros skolā novadījām trīs pasākumus, neskaitot klases un mācību stundas, kurās skolotāji izmantoja projekta materiālus un idejas. 8. un 9. klases skolēni projekta nedēļas ietvaros aktīvi un azartiski iesaistījās pasākumā **“Stāsti par Olaini, Latviju un mani”**. Tā laikā viņi pārliecinājās par savām zināšanām par Latviju un Olaini, piedaloties viktorīnā; parādīja savu radošumu un aktiermeistarību dažādu žanru stāstu sacerēšanā un prezentēšanā, kā arī dalījās ar to, ar ko lepojas Latvijā un Olainē. 10. un 11. klašu jauniešiem bija iespēja piedalīties **Teātra sporta nodarbībās**, kuras vadīja Uģis Točs un Ieva Niedre no Improvizācijas teātra. Savukārt 8., 10. un 11. klašu skolēni piedalījās **Pašvaldību vēlēšanu simulācijā** ar mērķi pievērst uzmanību vēlēšanu procesam, iepazīstināt ar noteikumiem, vēlēšanu sarakstiem un programmām, lai audzinātu jauniešus par sabiedriski aktīviem pilsoņiem.

No skolēnu atsauksmēm var redzēt, ka tas bija tā vērts.

“Improvizācijas teātris man ļoti patika. Bija interesanti sadarboties ar klases biedriem citā atmosfērā. Bija jautri, interesanti. Nebija mirkļa, kad nebija, ko darīt. Visi bija iesaistīti darbā. Gribētos kaut ko tādu atkārtot vēlreiz.”

“Uzdevums, kurā bija jātaisa plakāts un jāatbild uz jautājumiem, man likās īpaši vērtīgs. Atcerēšos turpmāk uzdevumu, kurš attīsta kreatīvo domāšanu.”

“Improvizācijas teātris bija ļoti interesants pasākums. Tas iemācīja mums, ka nevajag kautrēties un ka mēs visi esam draugi, nevis sveši cilvēki, un varam uzticēties viens otram. Šis pasākums saliedēja mūsu klasi vēl vairāk, un tas ir jūtams ikdienā.”

“No sākuma es biju kautrīga, bet pēc mūsu ainām es paliku priecīga, atraisīta un aizmirsu par savu kautrīgumu.”

Mūsu pasaule mainās, un mums, pedagogiem, ir jāmainās kopā ar to. Lai radītu skolēnos interesi par mācībām, skolotājam pašam nepieciešams nepārtraukti attīstīties un būt modernam. Daudzas idejas atvedām mājās arī no projekta Vasaras skolas – tās būs liekamas lietā nākamajā mācību gadā. Mēs sakām milzīgu paldies Izglītības attīstības centram un Britu Padomei par jaunām idejām, par iegūto pieredzi, par iespēju piedalīties projektā un kļūt mūsdienīgiem!

Ar prieku dalāmies arī konkrētā pieredzē par mūsu skolā veiktajām norisēm un ceram, ka tā noderēs citās Latvijas skolās.

Jebkuru labu ideju var pārvērst par interesantu pasākumu – tikai jāpadomā, kā to izdarīt moderni un aizraujoši. Nevienam skolēnam negribas klausīties vēl vienu garlaicīgu lekciju, bet piedalīties jautrā spēlē, pašam būt režisoram, strādāt komandā – tas nevar nepatikt.

Pašvaldību vēlēšanu simulācijas norise Olaines 2. vidusskolā

Vera Haritonova,

Olaines 2. vidusskolas direktora vietniece izglītības darba organizēšanas jomā, matemātikas un deju skolotāja

2017. gada 25. maijā Olaines 2. vidusskolā projekta komanda organizēja pašvaldību vēlēšanu simulāciju. Simulācijā piedalījās 8., 10. un 11. klases skolēni, kopā 110 jaunieši. Pasākums bija īpaši aktuāls, jo drīzumā pēc tā – 2017. gada 3. jūnijā – notika reālas vēlēšanas un skolēniem bija ne tikai iespēja izjust sevi pieaugušo lomā un iepazīties ar vēlēšanu atmosfēru, bet arī salīdzināt rezultātus – kā atšķiras vienas skolas izvēle no novadā dzīvojošo cilvēku viedokļa.

Mērķis: sniegt skolēniem priekšstatu par to, kā notiek vēlēšanas; iemācīt būt apzinīgiem un atbildīgiem par savu izvēli.

1. Pirms sākt darbu

Izveidot atbildīgo darba grupu, kas gatavos materiālus un novadīs pasākumu.

Mūsu skolā pašvaldību vēlēšanu simulācijas koordinatore bija divas skolotājas – Inga Ivanova un Diana Goroško – un skolas administrācijas pārstāve Vera Haritonova, bet organizatori – paši 10. klases skolēni. Uzskatām, ka skolēniem pašiem ir jāorganizē pasākums, jo jauniešiem drīz būs 18 gadi un viņiem pašiem būs iespēja piedalīties vēlēšanās.

2. Sagatavošanas darbi

2.1. Sagatavot vēlētāju sarakstus.

Mēs sagatavojām sarakstus, kuros katram skolēnam bija piešķirts kārtas numurs un atvēlēta vieta parakstam. Saraksti bija divos eksemplāros: viens, lai parakstītos pie reģistrācijas galda, otrs – lai atzīmētu, vai skolēns atnāca ar dokumentiem.

2.2. Sagatavot biļetenus.

Mēs izmantojām reālas partijas un kandidātus, kas 2017. gadā balotējās Olaines novadā, jo tas dod iespēju vēlāk analizēt un salīdzināt skolā iegūtos rezultātus ar reāliem vēlēšanu rezultātiem.

2.3. Sniegt skolēniem informāciju par vēlēšanu simulācijas norisi.

Tika sagatavoti aicinājumi skolēniem, kuros bija ietverta visa nepieciešamā informācija: cikos un kur notiek vēlēšanas, kas jāņem līdzi, kāda ir kārtība un kur var iepazīties

ar priekšvēlēšanu programmām. Nekādā gadījumā skola nedrīkst piedalīties priekšvēlēšanu aģitācijā, tāpēc mūsu darba grupa tikai izsniedza aicinājumus un skaidroja, kā skolēniem pašiem iegūt informāciju.

2.4. Sagatavot balsošanas urnu.

Izmantojām lielu kasti, izveidojām tajā iegriezumu un aplīmējam ar avīžu izgriezumiem. Uz kastes uzlīmējām uzrakstu "Pašvaldību vēlēšanu simulācija".

2.5. Sadalīt vēlētājus pa reģistrācijas galdiem.

Ņemot vērā to, ka skolēnu nebija daudz, mums pietika ar diviem galdiem. Pie pirmā bija numuri no 1 līdz 55, pie otrā – no 56 līdz 110.

2.6. Sadalīt lomas.

Lai novadītu pasākumu, bija nepieciešamas šādas lomas jeb pienākumi:

- reģistrētāji – pārbauda dokumentus pie ieejas;
- cilvēki, kas palīdz vēlēšanu kabīnē;
- cilvēks, kas stāv pie vēlēšanas urnas;
- cilvēki, kas strādā pie reģistrācijas galdiem;
- reportieri;
- balsu skaitīšanas komisija (skolēni);
- novērotāji (skolotāji, skolas administrācija un IAC pārstāvji).

3. Vēlēšanu simulācijas norise

Pasākums notika skolas aktu zālē stundu laikā, jo uzskatījām to par nopietnu mācību procesa sastāvdaļu. Skolēni bija sadalīti pa grupām, no kurām pirmā nāca 12:00, otrā 13:00. Jauniešiem bija jāņem līdzi vēlēšanu aicinājums un dokumenti – pase, personas apliecība vai dzimšanas apliecība. Darba grupas locekļi pie ieejas pārbaudīja aicinājumus un dokumentus, atzīmēja sarakstā un norādīja nepieciešamo reģistrācijas galdu.

Pie reģistrācijas galdiem 10. klases skolēni pārbaudīja dokumentus, lūdza parakstīties vēlētāju sarakstā, lika zīmogu vēlēšanu aicinājumā un izsniedza vēlēšanu zīmju komplektu.

Tālāk vēlētāji devas pie vēlēšanu kabīnēm un urnām. Turpat tuvumā bija arī darba grupas pārstāvji, lai palīdzētu neskaidrību gadījumā. Pēc balsošanas skolēnus gaidīja reportieri ar daudziem jautājumiem, lai iegūtu atgriezenisko saikni.

Pēdējais solis: novērotāju klātbūtnē tika izņemti balsošanas biļeteni, un pie darba ķērās balsu skaitīšanas komisija. Skolēni saskaitīja balsis un nākamajā dienā paziņoja rezultātus prezentācijas veidā, kas bija redzama arī televizorā skolas vestibīlā. Līdz ar to visi – gan skolēni, gan skolotāji – varēja redzēt iegūtos rezultātus. Pēc reālajām pašvaldību vēlēšanām mēs salīdzinājām mūsu skolā iegūtos rezultātus ar novadā dzīvojošo cilvēku izvēli.

4. Tālākās darbības un secinājumi

Ar interviju palīdzību mēs uzzinājām, kāpēc skolēni balsoja par konkrētām partijām un personībām. Lielākā daļa balsoja par cilvēkiem, kurus viņi pazīst, bet daži pat nezināja, par ko balsot, jo nebija lasījuši priekšvēlēšanu programmu. Tomēr bija jaunieši, kuri iepazinās ar programmu un izvēlējās to, kas, viņuprāt, ir vajadzīgs mūsu pilsētai. 8. klases skolēni pateica, ka vēlēšanu process viņiem bija interesants un viņi uzzināja, kā vispār notiek pašvaldības vēlēšanas. Dalībnieki secināja, ka tā ir ļoti nopietna izvēle, un, lai veiktu pārdomātu izvēli, ir nepieciešams ieguldīt laiku, lai iepazītos ar piedāvātajām programmām, tās kritiski izvērtētu un tad izlemtu, kam atdot savu balsi.

Pašvaldību vēlēšanu simulācija ir ļoti laba mācību metode, kas rada iespēju jauniešiem aizdomāties par sava viedokļa veidošanu, savu izvēli, saviem uzskatiem, savu dzīvi un ar to saistīto atbildību. Pašvaldību vēlēšanu simulācija veicina pilsoniskas līdzdalības attīstīšanu, rosina domāt kritiski, analizēt informāciju. Iesakām jums izmēģināt to savā skolā, un jūs redzēsiet, cik tas ir viegli īstenojams, bet fantastiski noderīgs pasākums!

Cien. _____
 Jūsu kārtas numurs vēletāju sarakstā: _____

Pašvaldību vēlēšanu simulācija skolā
Informācija vēletājam – simulācijas dalībniekam

2017. gada 3.jūnijā Latvijā notiks pašvaldību vēlēšanas, kurās tiks ievēlētas pilsētu un novadu domes. Lai labāk izprastu, kā notiek vēlēšanas,

**Tevis ir iespēja balsot
 pašvaldību vēlēšanu simulācijā mūsu skolā**

Norises vieta: Olaines 2. vidusskola

Norises laiks: 2017. gada 25. maijā pulksten 13.00

Kas jā dara, lai piedalītos?

1. Iepazīties ar mūsu pašvaldības deputātu kandidātu sarakstiem, programmām un citiem materiāliem (www.cvk.lv, medijos, bukletos, klātienē tikšanās u.c.)
2. Izvēlies sarakstu, par kuru vēlies balsot.
3. Ierodies simulācijas norises vietā, līdzīgi ņemot personu apliecinošu dokumentu.
4. Uzrādi personu apliecinošo dokumentu vēlēšanu komisijas pārstāvim, kurš Tevi reģistrēs un izsniegs vēlēšanu zīmi.
5. Nobalso, iemetot aizpildīto vēlēšanu zīmi vēlēšanu kastē. Atceries – Tev ir tiesības neatklāt citiem, par ko balsoji.
6. Pēc simulācijas uzzini par kopējiem vēlēšanu rezultātiem.
7. 2017.gada 3.jūnijā seko reālajai pašvaldību vēlēšanu norisei. Salīdzini vēlēšanu rezultātus ar skolas simulācijas rezultātiem un savu personīgo izvēli. Arī turpmāk seko savas pašvaldības deputātu darbam.

Atceries!

Simulācija ir spēle, tādejā tās norise daļēji atšķiras no īstajām vēlēšanām. Piemēram, simulācijā Tu drīksti balsot arī tad, ja Tev vēl nav 18 gadu.

Nozīmīgi fakti par pašvaldību vēlēšanām Latvijā

- Kārtējās pašvaldību vēlēšanas Latvijā notiks 2017.gada 3.jūlijā.
- Tiks ievēlētas domes 9 republikas pilsētās un 110 novados.
- Domes deputātu skaits ir proporcionāls iedzīvotāju skaitam pašvaldībā. Mazākais deputātu skaits domē ir 9, lielākais – 19. Rīgas domē ievēl 60 deputātus.
- Priekšvēlēšanu aģitācija sākas 4 mēnešus pirms vēlēšanām un beidzas dienu pirms vēlēšanām. Aģitācija televīzijā beidzas 30 dienas pirms vēlēšanām.
- Piedalīties vēlēšanās var Latvijas un ES dalībvalstu pilsoņi no 18 gadu vecuma.
- Balsot drīkst pašvaldībā, kurā deklarēta vēletāja dzīvesvieta, vai pašvaldībā, kur vēletājam pieder nekustamais īpašums.
- Balsošanas dokuments ir pase vai personas apliecība.
- Vairāk informācijas - Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā www.cvk.lv.

IZZINĀT. PIEREDZĒT. RĪKOTIES. Jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projekts.
 Projektu īsteno Izglītības attīstības centrs ar Britu Padomes finansētu atbalstu
 EXPLORING BELONGING, ACTING. Youth integration and empowerment Project

<http://pv2017.cvk.lv/CandidateLists/Location?id=gpelR%2BxdMCOjZtdurX17zQ%3D%3D>

RĪGAS 31. VIDUSSKOLAS KOMANDA

Apkārtnes iepazīšana, Stāstu sega, pārgājiens pa Vecmīlgrāvi: piederības sajūtas veidošana Rīgas 31. vidusskolā

Maija Kākere, Aina Sprinģe, Rīgas 31. vidusskolas skolotājas,
Viestards Vīgants, 11. klases skolēns

Projekta nedēļa “Iepazīsti savu tuvāko apkārtni”

Iedvesmojoties no projekta “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” gaitā gūtajām ierosmēm, to skaitā kopienu teātra un vietas izjūtas teorijas un metodikas, Rīgas 31. vidusskolā 6.–10. februārī noritēja projekta nedēļa “Iepazīsti savu tuvāko apkārtni”. Darbā iesaistījās 5.–11. klašu skolēni un klašu audzinātāji.

Projekta mērķis: iepazīt skolas tuvāko apkārtni, veidojot savas vietas izjūtu.

Uzdevumi

- Iepazīt skolas apkārtni 30–60 km rādiusā.

Katra klase izvēlējās pētāmo teritoriju (apgabalu), piemēram, Vecmīlgrāvi, Mangaļsalu, dabas parku “Piejūra”, Mežaparku u. c.

- Pētot izvēlēto vietu, pievērst uzmanību
 - ģeogrāfiskajam raksturojumam,
 - vēstures ziņām,
 - leģendām vai teikām par šo vietu,
 - apskates objektiem.

- Pašiem izdomāt stāstus par apskates vietām.
- Noskatīties filmu “Mīlestības dārzā” (režisors Ansis Bērziņš; filma veidota pēc Vecmīlgrāvja attīstības biedrības ierosinājuma).
- Iesaistīties Latvijas valsts simtgadei veltītās stāstu segas veidošanā.

Darbību norise

1. diena. Katra klase izvēlas pētāmo vietu, sadalās grupās, precīzē grupas darba uzdevumus. Darba beigās tiek izveidots klases plakāts par plānotajiem uzdevumiem, norādot grupu sastāvu.

2. diena. Darbs grupās, iegūstot dažādu informāciju skolas bibliotēkā un interneta vidē.

3. diena. Skolēni dodas ārpus skolas iepazīt kādu vietu izvēlētajā apgabalā vai iesaistīties kādā aktivitātē.

4. diena. Katra skolēnu grupa iepazīstina ar iegūto informāciju, izsaka priekšlikumus klases prezentācijas veidošanai. Nobeigumā vienojas, kā savu veikumu prezentēs citām klasēm.

5. diena. Klases darba prezentācija pa klašu grupām.

Esam pārliecinājušies, ka visvairāk bērniem jāvingrina publiskā uzstāšanās. Tas palīdz pārvarēt nedrošību un ļoti trenē atmiņu, ja iestrādā noteikumu, ka uzstāšanās laikā nevar lasīt tekstu no lapas.

Darba gaitā visu klašu skolēni noskatījās filmu "Mīlestības dārzā", gūstot iespēju uz zināmo paskatīties no cita skatpunkta. Ziemeļblāzmas Bērnu svētki pazīstami katram vecmīlgrāvietim. Filmā izmantoti dokumentāli kadri no Bērnu svētkiem. Filmā kadros redzami mūsu skolēni, tādēļ bērni izjūt savu piederību šai vietai. Līdzās reportāžām no pēdējo gadu Bērnu svētkiem filma stāsta par šo svētku radītāju, mūsu izcilo novadnieku Augusta Dombrovska un Martas Rinkas romantisko draudzību. Pēc Martas Rinkas rosinājuma Vecmīlgrāvī tika atvērta pirmais bērnu dārzs Latvijā. Filmā 20. gadsimta sākums, kad 1908. gadā notika pirmie Ziemeļblāzmas Bērnu svētki, saskaras ar 21. gadsimta sākumu, kad vēl šodien šī tradīcija turpinās.

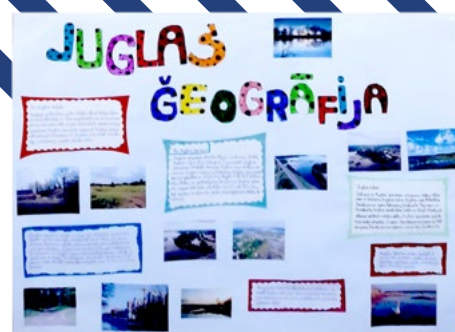
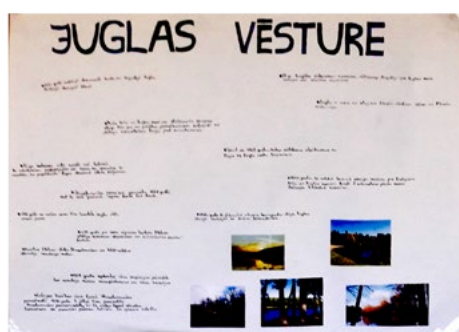
Pēc projekta darba skolēni atzina, ka tuvākajā apkārtnē arī ir tik daudz kā interesanta. 7. b klases skolēni ar aizrautību izzināja Vecmīlgrāvja ielu nosaukumu vēsturi, kā arī gāja pārgājienā pa Vecmīlgrāvi, iepazīstot Lūšakalnu, Auziņkalna kāpu, Anitas ielas apbūvi, Siena salu, kā arī Ziemeļblāzmas parka savdabību. Arī 10. klases skolēni it kā no jauna iepazīst Vecmīlgrāvi.

"Ikdienā nebiju pamanījis, ka Vecmīlgrāvī tik daudzas ielas nosauktas meiteņu vārdos. Ir vērts pētīt, lai vairāk uzzinātu par vietu, kur dzīvojam." (Ēriks, 10. klase)

"Man patika uzņemt filmu par Vecmīlgrāvi, tā man bija jauna pieredze." (Kārlis, 10. klase).

"Biju pārsteigta, ar kādu interesi mani audzēkņi pazīstamajā centās atrast jaunas nianšes un ar kādu aizrautību prezentēja izpētīto." (Klases audzinātāja Baiba Bolgzda)

9. b klase devās Juglas virzienā un uzzināja gan par mikrorajona vēsturi un ģeogrāfiju, gan iepazīst svarīgākās tūristu apskates vietas.

“Kad pētīju Juglas ģeogrāfiju, es uzzināju daudz ko jaunu, piemēram to, ka Jugla ir vienīgā Rīgas daļa, kurā ir tik daudz ūdeņu. Vēl es uzzināju, ka Jugla ir otra lielākā Pierīgas daļa. Man tas šķita interesanti, jo agrāk par to nebiju interesējusies,” tā par pētījumu projekta nedēļā teica Samanta.

Skolēniem atmiņā paliks Juglas dzīvnieku patversmes apmeklējums, jo izvest pastaigā suni ir tik aizrautīgs pienākums.

“Radās niknums pret tiem cilvēkiem, kuri vienkārši pamet dzīvnieku, bet nedaudz līksmāk ap sirdi kļūva, kad vienu no suņukiem varēju izvest pastaigā. Atceros, cik laimīgs suņuks skrēja pa apsnigušo meža taciņu. Ja kāds kādreiz ir uzņēmies atbildību par dzīvnieciņu, tad nedrīkst to pamest.” (Artūrs)

“Bija interesanti un skumji vienlaicīgi būt Juglas dzīvnieku patversmē. Man bija žēl to dzīvnieciņu, kam nav māju, bet siltumu sirdī radīja iespēja izvest suņukus pastaigā pa mežu. Es noteikti tur atgriezīšos vēlreiz.” (Elza)

“Iepriecināja skolēnu entuziasms un aizrautība, strādājot šo darbu; atklāsmes prieks par līdzās esošo, bet līdz šim nezināmo; mīluma un sirds siltuma atspulgs skolēnu acīs, izvedot pastaigā suņus un pabužinot patversmes kaķus. Šie jaunieši būs atbildīgi par tiem, ko pieradinājuši.” (Klases audzinātāja Aina Sprinģe)

5. a klase iepazīs Vecmīlgrāvja un Jelgavas nozīmīgākās vietas un izcilās personības šajā pilsētā. 5. b klases skolēni neklātienē ceļoja pa Mežaparku.

Stāstu sega

Projektu nedēļas pirmajā dienā visu klašu skolēni tika iepazīstināti ar pasaules latviešu ieceri Latvijas valsts simtgadei veidot Stāstu segu, lai radītu Latvijai unikālu dāvanu, kuru var mantot nākamās paaudzes. Skolēni tika rosināti projektu nedēļā redzēto, izjusto, pārdzīvoto atspoguļot tekstilmozaikas kvadrātiņos, kuru izmērs ir analogs pasaules latviešu veidotās segas fragmentiņiem – 18 x 18 cm.

Ierosinājums veidot segu no pašdarinātiem auduma kvadrātiņiem skolēnus ieinteresēja, tika apspriestas idejas, meklēti materiāli darbam, un tā radās Rīgas 31. vidusskolas Stāstu sega. Skolēni veidoja stāstu segu ar lielu aizrautību – skolas kopējā segā jau ir 64 “stāsti”. Tie ir gan latviešu ornamentu, gan iepazīto pilsētu ģerboņi, gan populāri pilsētas apskates objekti, piemēram, Kuldīgas tilts.

“Šī akcija bija interesanta, jo varēja izpausties un pēc tam salīdzināt savu sedziņas kvadrātiņu ar klasesbiedru paveikto.” (Patrīcija, 7. a klase)

“Man patika, ka visa klase bija vienota un draudzīga. Man patīk savām rokām izgatavot dažādas lietas.” (Anna, 9. b klase)

“Es izšuvu latviešu rakstu zīmes, jo tās latviešiem ir ļoti dārgas un ir saglabājušās jau gadiem ilgi. Man ļoti patika šūt šo sedziņu.” (Melānija, 9. a klase)

“Šīs stāstu segas veidošana man ļoti patika, jo es varēju izpausties uz neliela auduma gabaliņa.” (Kristiāna, 9. b klase)

Katrs šīs aktivitātes dalībnieks saņēma piemiņas dāvanu – zīmuli ar projekta “Izzināt. Rīkoties. Pieredzēt” logo. Ir iecere par godu Latvijas 99. dzimšanas dienai izgatavot vēl segas kvadrātiņus un segu palielināt. Skolēnu izgatavotā sega tiks glabāta skolas muzejā.

Pārgājiens pa Vecmīlgrāvi

Izmantojot Aivara Jakoviča ekotūrisma ceļveža “Rīgas piejūra” 2. daļas informāciju, 7. b klases skolēni devās pārgājienā. Tas ir interesants un izzinošs pārgājiena maršruts pa Vecmīlgrāvi, ar šo maršrutu labprāt dalāties un iesakām to arī citām skolām.

Dzelzceļa stacija “Ziemeļblāzma” – Vecmīlgrāvja 6. līnija (0,1 km) – Emmas iela (0,5 km) – Gāles iela (0,27 km) – Augusta Dombrovska iela (0,55 km) – Anitas iela (0,35 km) – Emmas iela (0,5 km) – Mangaļu jūrskolas piemiņas akmens (0,3 km) – A. Dombrovska kokzāgētavas vieta (0,3 km) – Zaļā skola (0,6 km) – kultūras pils “Ziemeļblāzma” (0,35 km) – skatu tornis (0,2 km) – Ziemeļblāzmas iela (0,25 km) – Burtnieku nams (0,1 km). Kopgarums – 3,22 km.

Ziemeļblāzmas stacija – visvienkāršāk nokļūt, braucot no Rīgas Centrālās dzelzceļa stacijas Saulkrastu virzienā. Izkāpjot no vilciena, jūtam jūras tuvumu – šalc priedes, debesīs kliez bariņš kaiju. Šajā pastaigā iepazīsim Rīgas piejūras sirdi – Vecmīlgrāvi – vietas, kas ar savu saimniecisko un kultūras dzīvi gadsimtu gaitā izveidojušas Rīgas piejūras iedzīvotāju identitāti.

No stacijas dodamies pa **Vecmīlgrāvja 6. līniju**. 19. gadsimta beigās – 20. gadsimta sākumā, izbūvējot Vecmīlgrāvi, šīs apdzīvotās vietas ielas nosauca par līnijām. Laika gaitā vairākas līnijas ieguvušas citus nosaukumus, bet 6. līnija vēl saglabājusi savu sākotnējo vārdu.

Pie krustojuma ar Melīdas ielu pa labi, blakus Vecmīlgrāvja slimnīcas korpusiem, slejas zaļa, ar priedēm apaugusi 18,9 metrus augsta kāpa – Lūšakalns. Kalns nosaukumu ieguvis no bijušajām Lūšu mājām.

Atgriezīamies uz 6. līnijas. Šķērsojam **Emmas ielu** un pagriezīamies pa kreisi. Pa labi aiziet Rūpnīcas iela, kur pēc Otrā pasaules kara izbūvētas vienas no pirmajām Vecmīlgrāvja vairākdzīvokļu mājām. Arī Emmas ielas kreisajā pusē – divas pēckara gados celtas piecstāvu kopmītnes ēkas. Vienā no tām tagad iekārtota viesnīca. Ēku pagalmu aptverošo žogu rotā dekoratīvi metālkalumi ar jūrniecībai raksturīgo simbolu – enkuru – atveidiem.

Aptuveni 100 metrus tālāk nogriezīamies pa labi **Gāles ielā**, kas ir senā Ziemeļvidzemes–Rīgas ceļa fragments. Gāles ielā 11 uzmanību saista uzņēmēja Kārļa Dombrovska funkcionālisma stilā būvētā savrupmāja. Gāles ielas galā – ieeja Rīgas kuģu būvētavā. Vismaz no 17. gadsimta tagadējās kuģubūvētavas teritorijā, Auzīņkalna kāpas pakājē, atradās Mīlgrāvja muiža. 1912. gadā vācu firma “Cīze”, atpirkusi Mīlgrāvja muižas zemes, šeit uzcēla kuģubūves uzņēmumu. Krievijas valdība bija iecerējusi uzņēmumam pasūtīt karakuģus, taču vērienīgos plānus apturēja Pirmais pasaules karš. 1915.–1916. gadā uzņēmuma ēkās uz laiku izvietoja brīvprātīgos, kuri bija iestājušies latviešu strēlnieku

bataljonos. Pēc Otrā pasaules kara šeit darbojās Rīgas kuģu remonta rūpnīca, kas tagad privatizēta un pārdēvēta par Rīgas kuģu būvētavu.

Maršrutu turpinām, no Gāles ielas nogriežoties **Augusta Dombrovska ielā** (bij. Vecmīlgrāvja 4. līnijā). Augusta Dombrovska ielā 2 apskatāma Mangaļu pagasta ārsta Hermaņa Bankina māja. Aiz tās iela pakāpjas Auziņkalna kāpā. Tās dienvidu daļa atrodas Rīgas kuģu būvētavas teritorijā un izbeidzas ar stāvu krauju Mīlgrāvja krastā.

Nogriežamies pa kreisi **Anitas ielā**. Tā nosaukumu guvusi no Viļa Lāča romāna "Zvejnieka dēls" varones vārda un turpina vietējo tradīciju dot ielām sieviešu vārdus – turpat netālu atrodas Mildas, Emmas un Melīdas ielas. Tautā izplatīts nostāsts, ka šīs Vecmīlgrāvja ielas it kā esot iedēvētas pazīstamā uzņēmēja Augusta Dombrovska meitu vārdos, taču tas neatbilst patiesībai. Anitas ielas dzīvojamās mājas būvētas 1953.–1954. gadā pēc somu projekta.

Aiz namu kvartāla iegriežamies pa labi Vecmīlgrāvja 1. līnijā, aizejam līdz Emmas ielai un pa to pagriežamies pa kreisi. Turpinām ceļu pa Mazās Daugavas krastu līdz **Skuju ielai**. Sabiedrībai pieejamā krastmalas daļa beidzas ar glīti iekārtotu skvēru, kur 2011. gadā novietots piemiņas akmens Mangaļu jūrskolai. Pēc Krišjāņa Valdemāra ierosmes 1876. gadā celto jūrskolu beiguši daudzi ievērojami latviešu kapteiņi, to skaitā vecmīlgrāvieši un rīnūžnieki.

Ceļu turpinām pa Meldru ielu līdz **Martas Rinkas ielai**. Te, Daugavas krastā, Siena salā, latviešu rūpnieks Augusts Dombrovskis 1889. gadā ierīkoja kokzāģētavu, kas savas pastāvēšanas gados radīja materiālu pamatu rajona pārtapšanai par ievērojamu Latvijas kultūras centru. Padomju varas gados šeit darbojās kokapstrādes kombināts "Mīlgrāvis", kas ražoja zāgmateriālus, skaidu plates, kastes, mucas, mēbeles un pat ledusskapjus – "Sarma" un "Līga". Pašlaik bijušās Dombrovska kokzāģētavas teritorijā, Meldru ielā 3, darbojas SIA "Port Milgravis". No kokzāģētavas dibināšanas laikiem kā savdabīgs kultūrvēsturiskās vides akcents saglabāties augstais katlumājas dūmenis.

Pa Martas Rinkas ielu dodamies kalnup līdz **Augusta Dombrovska ielai**, kur nogriežamies pa kreisi. Ielas labajā pusē, ar lapu kokiem apaugušas kāpas virsotnē, līdz 2006. gadam atradās Augusta Dombrovska celtais bērnu dārzs un skola kokzāģētavas strādnieku bērniem, kas ēkas zaļā krāsojuma dēļ tautā saukta par Zaļo skolu. Šodien tās vietā saglabājušies tikai mūra pamati. Zaļās skolas kāpa ir augstākā Vecmīlgrāvja virsotne, kas paceļas 22,3 metrus virs jūras līmeņa.

No Augusta Dombrovska ielas nogriežamies **Kāvu ielā** un pēc simts soļiem – **Ziemeļblāzmas ielā**. Drīz esam pie ieejas Ziemeļblāzmas parkā. Starp simtgadīgiem kokiem ieraugām Ziemeļblāzmas baltās pils siluetu. Monumentālā jūgendstilā būvētā ēka bija celta Mīlgrāvja Atturības biedrības "Ziemeļblāzma" sabiedriskajām aktivitātēm. Pils idejas autors bija Dombrovskis, taču arhitekts palicis nezināms.

Maršrutu
beidzot, esam
nedaudz noguruši,
bet lepni par savu
apkaimi un Latvijas
cilvēkiem.

Pēdējā lielākā nama rekonstrukcija notika 2011.–2013. gadā ar Rīgas domes atbalstu. Tagad šeit atrodas kultūras pils “Ziemeļblāzma” un Rīgas Centrālās bibliotēkas filiāle ar īpašu telpu informācijai par “Ziemeļblāzmu”, Vecmīlgrāvi, Vecāķiem un Mangaļsalu. Atjaunotajā kultūras centrā notiek daudzi sabiedriski pasākumi, koncerti, izrādes, izstādes un jau kopš 1908. gada par skaistu tradīciju kļuvušie Bērnu svētki. Jau 1904. gadā līdzās pilij Dombrovskis veidoja parku. Smilšainajā kāpā ar zirgu vezumiem saveda trūdu zemi, ierīkoja zālienu un iestādīja dažādu sugu kokus un krūmus.

Parkā aizejam līdz Augusta Dombrovska kapam un atceramies dižo vīru, kura enerģija un garīgā rosme ne tikai radīja Ziemeļblāzmas pili, parku un līdz nepazīšanai pārvērta agrāk kluso Vecmīlgrāvi, bet arī deva ievērojamu ieguldījumu visas latviešu kultūras attīstībā. Blakus – mākslīgi veidotajā Zilā kalna virsotnē – tūristiem noteikti ieteicams apmeklēt 36 metrus augsto skatu torni. No tā paveras plašs skats uz Ziemeļblāzmas pili, Vecmīlgrāvi, Daugavu, Vecdaugavu, jūru, Ķīšezeru un Rīgas torņiem. Parkā apskatām lapeni – rotundu. Tās jumtu balsta 1906. gadā nodedzinātā Ziemeļblāzmas biedrības nama kolonnas.

No parka pa Ziemeļblāzmas ielu dodamies līdz Burtnieku namam (Ziemeļblāzmas ielā 38) – Dombrovska 1908. gadā latviešu kultūras darbiniekiem būvētajai pansijai. Ēkā bija astoņi dzīvokļi, plaša mākslinieku darbnīca un zāle sarīkojumiem un izstādēm. Šeit dzīvojuši rakstnieki un dzejnieki Antons Austriņš, Eduards Cālītis, Jānis Akuraters, Jānis Jaunsudrabiņš, Jānis Poruks, Kārlis Skalbe, Kārlis Štrāls, Leons Paegle; mākslinieki Artūrs Bērnieks, Aleksandrs Štrāls, Gustavs Šķilters, Jānis Zegners, Pēteris Kalve, Voldemārs Zeltiņš, Teodors Zaļkalns; komponists Emīlis Melngailis u. c. Nama saimnieki bija latvju dainu tēvs Krišjānis Barons un viņa dzīvesbiedre Dārta. Kopš 1990. gada Burtnieku namā darbojas mūzikas skola, kas 2008. gadā nosaukta Augusta Dombrovska vārdā.

Maršrutu beidzot, esam nedaudz noguruši, bet lepni par savu apkaimi un Latvijas cilvēkiem. Ir radušās idejas, ko vēl varētu pētīt, ko varētu darīt un kurp doties, lai izzinātu bijušos un radītu paši savus Latvijas un mūsu apkaimes stāstus.

Arī projekta ieguvumi kopumā noteikti vērtējami pozitīvi. Projekta nedēļas laikā tika aktualizēta tēma par savas tuvākās vietas nozīmi. Praktiskie ieteikumi pārgājienam pa Vecmīlgrāvi noderēs visu interesentu vajadzībām. Par godu Latvijas 99. dzimšanas dienai turpināsim izgatavot segas kvadrātiņus, lai palielinātu segu un, pats galvenais, vairotu stāstus un piederības sajūtu.

RĪGAS 74. VIDUSSKOLAS KOMANDA

Projekta “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” ietvaros gūtā pieredze

Vladislavs Nazarenko,
Rīgas 74. vidusskolas direktora vietnieks

Projekta “Pieredzēt. Izzināt. Rīkoties” ietvaros 2017. gada 2. martā Rīgas 74. vidusskolā norisinājās diskusija par tematu “Aktuālais skolā un Latvijā” ar mērķi veicināt skolēnus pilnveidot sevis prezentēšanas prasmes, kā arī, atbildot uz jautājumiem, loģiski pamatot savu viedokli.

Ideja par pasākuma mērķiem radās gadu mijā, kad aktualizējās jautājums par viltotu informāciju, ko skolēni bieži nejauši izplata tīmekļu vietnēs, spiežot pogu “dalīties” sociālajos tīklos un tērzētavās. Lai neskaidrotu atsevišķi katram skolēnam, kāpēc konkrētais resurss internetā publicē viltotu informāciju (piemēram, lai negodīgi sekmētu lasītāju pieaugumu (angliski “clickbait”) vai izplatītu resursa vai produkta reklāmu), tika secināts, ka jāriko pasākumi, kuru ietvaros skolēni mācās kritiski domāt, saprotot, kā strādā “produkta/idejas pārdošana”.

Lai saprastu, kādu **pasākuma formu** labāk izvēlēties un kā ieceri īstenot, skolas administrācijas pārstāvji aicināja uz pasākumu Konstantīnu Kazakovu – “Latvijas radio 4” vadītāju, kuram ir pieredze viltus ziņu jautājumā, vadot radio vairākas līdzīgas diskusijas. Runājot ar skolas pārstāvjiem, Konstantīns iepazīnās ar problēmām, ar kurām skolēni sastopas skolas dzīvē, un pārdomāja, kādā veidā tās izpaužas sabiedrībā un valstī. Šīs sarunas mūsu viesim palīdzēja labāk izprast skolas aktualitātes un izveidot jautājumu sarakstu, kas tika apspriests diskusijas laikā. “Problēmu sarakstu” savlaicīgi sagatavoja skolēnu pašpārvaldes locekļi, veicot mērķauditorijas – savu skolasbiedru – aptauju.

Jautājumi tika sadalīti vairākās grūtības pakāpēs: sākumā “viegli” jautājumi, par kuriem autors izteica lielu varbūtību, ka skolēnu atbilžu varianti nebūs ļoti atšķirīgi un būs iespējams ātri vienoties, piemēram, vai drīkst runāt pa telefonu mācību stundas laikā. Visticamāk, atbildes svārstīsies amplitūdā no “nē” līdz “nē, izņemot ... situācijas”. Lai “vieglo” jautājumu sākumā bērniem būtu motivācija iesaistīties diskusijā, mēs paziņojām, ka zālē ir žūrija, kas vērtēs skolēnu spēju pamatot savu viedokli, un par to viņi tiks apbalvoti.

“Sarežģītie” jautājumi ietvēra atbilžu variantus un paredzēja precizēšanu situācijās, kad nav grūti atbildēt, bet ir grūti atbildēt īsi un precīzi, labi pamatojot savu viedokli.

Mērķauditorija: 15–18 gadus veci skolēni, kuri ir aktīvi sociālajos tīklos, t. i. ne tikai pārpublicē informāciju, bet arī to rada – raksta, publicē uzņemtos video un fotogrāfijas, veic audio ierakstus (angliski “podcasts”) un ir sociāli aktīvi ārpusstundu laikā.

1. Darba kartība

Nedēļu pirms pasākuma jauniešiem tika paziņots par diskusiju, tās norises laiku un vietu, kā arī jautājumiem, lai tos varētu pārdomāt un sagatavoties.

Pasākuma norises dienā jaunieši tika sadalīti grupās pa 6–10 cilvēkiem katrā. Dalīšanās notika pēc skolēnu izvēles, lai izveidotu grupas ar mazāk formālu gaisotni, kas savukārt ļautu vieglāk iesaistīties, izteikt viedokli un piedāvāt savus variantus.

Diskusijas vadītājs iepazinās ar auditoriju un pastāstīja par sevi, lai saprastu, cik viegli auditorija komunicē ar vadītāju. Tālāk viņš paskaidroja pasākuma norises kārtību: tiks uzdots jautājums, uz kuru katrai grupai jāatbild precīzi un īsi, pamatojot viedokli. No grupas var izteikties jebkurš cilvēku daudzums pēc jautājuma apspriešanas katras grupas iekšienē.

Svarīgi nodrošināt, lai diskusijas vadītājs ir aktīvs klausītājs, kurš uzmanīgi klausās katru sniegto atbildi un mēģina atrast vājo vietu viedokļa pamatojumā, arī uzdod kontrastējošu jautājumu vai maina apspriežamā jautājuma kontekstu. Piemēram: ja uz jautājumu "Vai skolā nepieciešams ieviest civilo aizsardzību kā mācību priekšmetu?" skolēnu atbilde ir: "Jā, jo tas veidos priekšstatu par aizsardzības paņēmieniem valstī," – var uzdod nākamo jautājumu: "Vai arī piektdziesmniekiem?", tā mudinot precizēt savas domas.

Tā kā diskusijai atvēlētais laiks bija ilgāks par vienu stundu, zālē bija izvietots ēdiens kafijas pauzei, lai jauniešiem būtu iespēja daļēji pāpusdienot. Arī tas radīja neformālāku un atvērtāku atmosfēru. Sava nozīme bija arī tam, ka visaktīvākie dalībnieki saņēma nelielas dāvanas.

Noticis
ievērojams
dalībnieku
pieaugums skolēnu
pašpārvaldē, kā arī
īstenoti vairāki
projekti.

2. Pēcdiskusija

Lai pārliecinātos, vai visiem diskusijas dalībniekiem bijusi iespēja izteikt savu viedokli, un gadījumā, ja viņi to noklusēja, noskaidrotu, kāpēc tas notika, kas mudināja klusēt, skolotājiem tika uzdots nākamajās mācību stundās pārrunāt ar skolēniem, kā, viņuprāt, notika pasākums, kas patika, kas nepatika un ko viņi mainītu.

3. Rezultāti

Klases audzinātāji un kolēģi biežāk novēro, ka jaunieši tagad starpbrīžos biežāk diskutē par pasaulē un Latvijā notiekošo, kā arī biežāk piedalās ārpusklases pasākumos. Ir skolēni, kuri strādā nometnēs bērniem ar īpašām vajadzībām, ir skolēni, kuri aktīvāk iesaistās mācību procesā, noticis ievērojams dalībnieku pieaugums skolēnu pašpārvaldē, kā arī īstenoti vairāki projekti. Pirmo reizi skolas vēsturē 12. klases izlaiduma svinīgo pasākumu gatavoja tikai jaunieši, protams, ar nelielu skolotāju atbalstu.

Skolēnu pašpārvaldes komanda plāno nākamgad veikt diskusijas ne tikai savā skolā, bet arī kopā ar dalībniekiem no citām Latvijas skolām, lai dalītos pieredzē.

It īpaši interesanti būtu sadarboties ar skolām no tālākiem Latvijas novadiem, jo, apmeklējot Daugavpils 10. vidusskolu, jaunieši pamanīja, ka ir vairākas lietas, kuras no viņiem var mācīties un kuras gribētos izmēģināt arī pašiem.

4. Kopsavilkums un secinājumi

Pasākums jauniešiem patika, kaut arī viņi atzinās, ka sākumā bija grūti, jo "...diskusijas laikā vadītājs uzstāja uz skaidru atbildi, taču uz dotajiem jautājumiem skaidri atbildēt bija sarežģīti." Jeļena, 11. klases skolniece, dalās ar iespaidiem: "Uzskatu, ka, neskatoties uz darbu komandā, uz katru jautājumu var atbildēt ar "jā" un "nē", pamatojot to. Sarežģīti teikt, kāpēc visiem radās tāds uzskats, ka nevar precīzi teikt "jā" vai "nē", bet, neskatoties uz to, visi dalībnieki bija apmierināti ar pasākumu un ar kafijas pauci. Ceru, tamlīdzīgu pasākumu būs vairāk."

Pēc paveiktā skolēnu pašpārvaldes locekļi, kā arī skolotāji un skolas vadītāji, kuri bija iesaistīti projektā, atzīmēja, ka jautājumu saraksts varētu būt pat lielāks, bet tas prasa ilgāku sagatavošanās un norises laiku. Tāpēc turpmākās diskusijas notiks pasākumos, kuros kopējais dalībnieku skaits nepārsniegs 25–30 cilvēkus, tā samazinot stresu, formālās gaisotnes ietekmi uz viedokļa paušanu un radot iespēju precīzāk pamatot viedokli, kā arī iesaistīt procesā spēles elementus jeb veikt procesa "spēlifikāciju" (angļu valodā "gamification").

Pirmo reizi
skolas vēsturē
12. klases izlaiduma
svinīgo pasākumu
gatavoja tikai
jaunieši.

RĪGAS KLASISKĀS ĢIMNĀZIJAS KOMANDA

“Latvija man ir...”: Latvijas izzināšanas un izjušanas veicināšana Rīgas Klasiskajā ģimnāzijā

Inguna Buta, Laima Tukāne-Grosa

Lai veicinātu skolēnu iesaistīšanos skolas un visas sabiedrības notikumos, jauniešu integrāciju un līdzdalību, var organizēt foto un stāstu konkursu. Šādu konkursu ar nosaukumu “Latvija man ir...”, sagaidot Latvijas valsts simtgadi, IAC projekta “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” ietvaros organizēja Rīgas Klasiskās ģimnāzijas pedagogi Inguna Buta, Inga Narmonta, Laima Tukāne-Grosa, lai 10.–12.klašu skolēni varētu vizuāli parādīt un vārdos izteikt savu viedokli par to, kas katram no viņiem ir Latvija: kā viņi to saredz, cik tā ir nozīmīga, kādas iespējas viņi saskata Latvijā, ko vēlas darīt paši.

Konkursa mērķi bija:

- piederības sajūtas un vērtību izpratnes sekmēšana personīgajā, Latvijas un Eiropas līmenī;
- iespējas radīšana skolēniem atklāt savu talantu fotomākslā, vienlaikus piedaloties sabiedriskās dzīves procesos – paužot savu viedokli;
- ar fotogrāfiju palīdzību iemūžināt un attēlot visdažādākās lietas, sajūtas, interesantus dabas veidojumus, dzīves ainas, atklājot skolēnu domas par to, kas viņiem patīk, aizrauj, kas asociējas ar Latviju, kas to simbolizē, liek priecāties un lepoties;
- interesantu un mākslinieciski kvalitatīvu fotoattēlu atlasīšana, papildinot Latvijas valsts dzimšanas dienas svinību programmu ar fotoizstādi Rīgas Klasiskajā ģimnāzijā.

Katra konkursa sekmīgai norisei nepieciešams nolikums. Mūsu konkursa nolikumā bija šādas sadaļas, kurās bija iekļauta informācija par sagatavošanos konkursam, tā norisi un izvērtēšanu.

1. Vispārīgie noteikumi – mērķi, uzdevumi, organizatori, dalībnieki, norises laiks, darbu iesniegšanas termiņš.

2. Konkursa darbu iesniegšanas kārtība un noformēšana. Ja iesniegšana paredzēta elektroniski, nepieciešams norādīt e-pasta adresi; nolikumā jānorāda maksimālais iesniedzamo fotogrāfiju skaits, informācija par to, ka katrai fotogrāfijai jābūt nosaukumam un stāstam, metaforai u. tml., turklāt rakstu darbs nedrīkst pārsniegt noteikto rakstu zīmju skaitu; jānorāda arī fotoattēla vispārīgās tehniskās prasības, to skaitā malu proporcijas, failu veidi; fotogrāfijām jābūt pašu uzņemtām, pēcapstrāde pieļaujama tikai tehniskās kvalitātes uzlabošanai, nemainot attēla saturu.

Autoram ar fotogrāfiju starpniecību jācenšas parādīt Latvijas unikālā garša, smarža, noskaņa un sajūtas. Fotogrāfijā nedrīkst būt attēlota vardarbība u. c. veida aizskaroša un amorāla rīcība, nedrīkst popularizēt neveselīgu dzīvesveidu (atkarības).

3. Iesniegto fotoattēlu un stāstu izvērtēšanas kārtība, konkursa uzvarētāju noteikšana un apbalvošana. Darbus vērtē organizatoru izveidotā konkursa izvērtēšanas komisija; jānosaka termiņš, cik ilgā laikā darbus izvērtē un atlasa labākos apbalvošanai; jāatklāj veids, kā dalībniekus informēs par konkursa rezultātu publicēšanu (mūsu gadījumā – skolas mājaslapā), kā un kādas balvas saņems uzvarētāji.

Ļoti svarīgi izveidot vērtēšanas tabulu (sk. nākamajā lpp.), kuru izmantos komisijas locekļi, parādot skaidrus un atklātus vērtēšanas kritērijus:

- **atbilstība formālajām prasībām** – iesūtīšanas termiņš, mērķis;
- **darba tehniskā un mākslinieciskā kvalitāte** – mākslinieciskais izpildījums (krāsu balanss, asums utt.), kopskats, uztveramība;
- **darba saturs** – nosaukuma/idejas oriģinalitāte, emocionālais aspekts, stāsta/metaforas kvalitāte, pareizrakstība.

Klusums
Maksims Galkins, 11. klase

Anastasia Memite, 11. klase

Papīra kuģīša dzīve
Anna Salasova, 10. klase

Iesniegto darbu vērtēšanas tabula

Nr.p.k.	Autors	Fotogrāfijas nosaukums	Atbilstība mērķim (0-5)	Darba tehniskā un mākslinieciskā kvalitāte			Darba saturs			Kopā 35 p.	Piezīmes
				Mākslinieciskais izpildījums (krāsu balanss, asums utt.) (0-5)	Kopskats (0-5)	Uztveramība (0-5)	Nosaukuma/ idejas oriģinalitāte (0-5)	Emocionālais aspekts (0-5)	Stāsta/ metaforas kvalitāte (0-5)		
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											

4. Komisijas tiesības un pienākumi, pretendentu tiesības un pienākumi, fotoattēlu lietošanas tiesības. Konkursa norises laiks ir atkarīgs no iesaistīto skolēnu skaita. Kad konkursa darbu iesniegšana ir noslēgusies, žūrija izvērtē un atlasa labākos darbus. Interesantākie darbi var tikt apkopoti un izdoti foto grāmatā "Latvija man ir...". Mūsu gadījumā skolēniem, skolotājiem, vecākiem un visiem citiem interesentiem bija iespēja skolēnu darbus apskatīt, izlasīt un priecāties par tiem ģimnāzijā organizētā izstādē. Šādā veidā tiek sekmēta zināšanās un emocijās balstīta skolēnu piederības sajūta Latvijai, iepazīstot Latviju un arī sevi ar fotogrāfiju un stāstu palīdzību.

Par ko skolēni raksta, kādās pārdomās dalās? Bieži vien tās bija ļoti personiskas pārdomas, vērojumi, nākotnes redzējumi. Būtiski, ka tieši šīs domas var izmantot skolas norisēs, noformējumā un citos atbilstošos gadījumos, atsakoties no bieži lietotiem profesionālu autoru darbiem vai lietojot gan vienus, gan otrs. Piedāvājam dažus fragmentus no skolēnu esejām.

"Latvija! Vai labi skan? Tas nav tikai vārds vai teritorija. Tā ir valsts, kur es dzīvoju. Latvija ir stipri un vienoti cilvēki, tauta, kuri veido valsts tēlu. Latvija ir manas tradīcijas, kultūra un vēsture." (Anastasija, 12. kl.)

"Latvijā ir viss, kas vajadzīgs man un drīz būs vajadzīgs maniem bērniem." (Nikita, 12. kl.)

"Manuprāt, Latvijas iedzīvotāji ir ļoti līdzīgi kokiem, mēs esam viens liels mežs. Rudenī baudām pēdējās siltās un gaišās dienas un pēc tam uzvelkam tumšu apģērbu. Ziemā esam ļoti drūmi un melanholiski, esam nekustīgi, klusi guļam. Pavasarī mēs mostamies, sākam ziedēt, gaidot vasaru, pakāpeniski uzvelkam jaunas, krāsainas drēbes. Bet vasara... vasarā var nodzīvot piedzīvojumu pilnu dzīvi." (Zlata, 11. kl.)

"Pasaulē, protams, ir ļoti daudz skaistu vietu, diemžēl maz no tā esmu redzējusi, bet esmu pārliecināta, ka Latvija ir visskaistākā valsts visā pasaulē. Latvija ir mana zeme, tāpēc es nevaru domāt citādi." (Darja, 12. kl.)

"...visskaistākie saulrieti. Esmu bijusi dažādās valstīs: slavenajā Spānijā, Ēģiptē, Turcijā, Grieķijā... Bet nekur es neesmu redzējusi tik skaistus saulrietus kā Latvijā. Un katrs saulriets atšķiras. Divu vienādu saulrietu vēl nav bijis.

"Mums nav dārgu pludmaļu, supermodernu ēku, bet no dabas mūsu debesīm ir dāvāts skaistums. Tā ir Latvijas atpazīšanas zīme. Mūsu daba ir bagāta, un mums tik ļoti ir paveicies! Bet kas var būt labāk, nekā sēdēt vakarā pie jūras un skatīties, kā saule noriet, zīmējot burvīgus attēlus? Skaistas debesis mums dotas, lai mēs ietu ar augstu paceltu galvu, neskatoties zemē. Tas ir iemesls smaidīt, tas ir iemesls staigāt, kamēr viss nesastingst. Tas dāvā māju sajūtu." (Jeļizaveta, 11. kl.)

"Man patīk skatīties uz saulrietiem, jo tas ir ļoti romantiski, skaisti, un katrs saulriets atšķiras no iepriekšējā, viens ir oranžs, otrs sarkans, var būt arī daudzkrāsaini. Manuprāt, labāk saulrieti ir redzami no virsotnes, kur var mierīgi skatīties, kā sarkanā saule aizslīd aiz horizonta, un šajā laikā domāt par dzīvi. Dažreiz varbūt ir skumji, jo saule aiziet – diena beidzas." (Jeļena, 11. kl.)

Kopumā jāsaprot, ka līdzdalība IAC īstenotajā projektā mūsu skolai bija ļoti nozīmīga. Projektā aplūkotās tēmas bija ļoti noderīgas un aktuālas gan personiskajā izaugsmē, gan jaunā mācību satura aspektā (medijpratība, līdzatbildība, sadarbība u. c.). Projekta ietvaros notikušajos tālākizglītības pasākumos nodarbības vadīja kompetenti lektori, pasniedzēji, tāpēc ir radusies iedvesma rīkoties, aktīvi un radoši darboties un sadarboties arī turpmāk.

Bija patīkami atrasties tik atšķirīgu cilvēku vidū, tajā pašā laikā justies kā vienotā komandā un baudīt projekta komandas perfekti organizēto darba un atpūtas procesu.

Prieks, ka Latvijā ir tik daudz cilvēku, kuriem nav vienaldzīga valsts un tās jauniešu nākotne! Gaidīsim jaunus projektus!

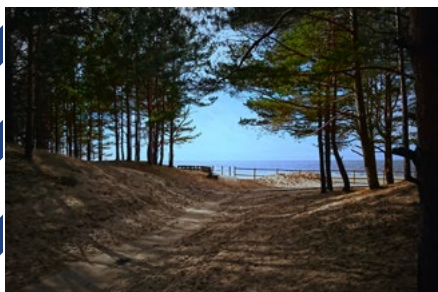
Alina Kurlmelova, 11. klase

Alisa Volkova, 11. klase

Pļava
Darja Fjodorova, 12. klase

Dzīves ceļš
Stefānija Makadzeja, 11. klase

Māja
Viktorija Veretenņikova, 12. klase

Mana Rīga
Santa Valērija Svitņeva, 12. klase

Aktīva Latvijas izzināšana starp Rīgas namiem: izzinoša spēle Baltā galdauta svētku ieskaņai

Inga Narmonta, Inguna Buta

Rīgas Klasiskā ģimnāzija

Viens no vērienīgākajiem pasākumiem jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projekta "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" ietvaros Rīgas Klasiskajā ģimnāzijā bija interaktīvā spēle vidusskolas vecuma skolēniem "Baltā galdauta svētku ieskaņai". Šādu interaktīvu spēli, sagaidot Latvijas valsts simtgadi, organizēja ģimnāzijas latviešu valodas pedagogi, lai 10.–12.klašu skolēni paši varētu pārbaudīt savas zināšanas par dažādām ar Latviju saistītām jomām, turklāt arī paši iesaistoties uzdevumu radīšanā un sadarbojoties cits ar citu gan uzdevumu veidošanā, gan spēles organizēšanā un uzdevumu veikšanā.

Interaktīvās spēles mērķis: piederības sajūtas un vērtību izpratnes sekmēšana personīgajā, Latvijas un Eiropas līmenī, paplašinot zināšanas un gatavojoties Latvijas valsts simtgades svinībām.

Pati spēle Rīgas Klasiskās ģimnāzijas stadionā notika 2017. gada 3. maijā par godu Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas svētkiem. Lieliskā saulainā diena atgādināja par Latvijas pavasara skaistumu arī starp dzīvojamo namu augstceltnēm, kas ieskauj skolu.

11. klašu skolēni sadarbībā ar latviešu valodas un literatūras skolotājiem bija sagatavojuši dažādus uzdevumus par Latviju. Pasākumā piedalījās desmit 10.–12. klašu komandas. Katra komanda pirms spēles saņēma "Kontrollapu", kurā, izejot visas pieturvietas, savāca noteiktu iegūto punktu skaitu, kas noslēgumā ļāva noteikt uzvarētāju. Pieturvietas bija ļoti dažādas:

- Latvijas ģeogrāfija,
- latviešu rakstu zīmes,
- latviešu valoda,
- latviešu literatūra,
- Latvijas sabiedriskie mediji,
- Latvijas vēsture,
- latviešu folklorā un tradīcijas,
- ievērojami cilvēki,
- pieminekļi Latvijā,
- dabas aizsardzība Latvijā.

Emocionālā
gaisotne patiesi
palīdz apjaust savu
piederības sajūtu
gan skolai, gan
Latvijai.

Katrā no šīm nosacītajām darbstacijām bija atbildīgais skolotājs un divi vai trīs palīgi – 11. klašu skolēni. Tā kā skolēni paši bija veidojuši uzdevumus, tad viņi arī organizēja darbu pieturvietās un piedāvāja šos uzdevumus, kurus ar aizrautību pildīja citi skolēni no 10., 11. un 12. klasēm.

8. Kā sauc materiālu drukātajā presē, kas nav redakcijas veidots, bet dod izdevniecībai naudas līdzekļus un tiek drukāts numuros?
 e m
9. Kā sauc notikumu atspoguļojumu vairākās fotogrāfijās ar nelieliem parakstiem zem bildēm?
 o e a
10. Kā sauc žurnālistikas metodi, kad žurnālists sarunājas ar kādu personu? Materiāls sastāv no jautājumiem un atbildēm.
 t a
11. Ierīce, ar kuras palīdzību žurnālists ieraksta sarunu ar kādu personu.
 i o s
12. Kā sauc vietu, kur strādā kāda sabiedriskā medija kolektīvs?
 e a

Katrā pieturvietā skolēnu komandas uzturējās un pildīja uzdevumus apmēram 15 minūtes, tad devās uz nākamo darbstaciju. Laika limits bija stingri jāievēro, lai komandas neaizkavētu citu komandu darbu.

Gan skolotāji, gan skolēni – dalībnieki un organizatori – bija ļoti apmierināti ar šo pasākumu. Skolēnu organizatoru galvenā atziņa bija tā, ka bija interesanti izdomāt un sagatavot uzdevumus un pēc tam vērot, kā citi skolēni tiek ar tiem galā. Vēl bija interesanti pašiem iejusties “skolotāja ādā”. Spēles dalībnieki uzsver, ka šī diena patika,

“jo bijām ārā, svaigā gaisā”,

“bija interesanti, bet diezgan grūti uzdevumi, kas ļāva uzzināt kaut ko jaunu par Latvijas kultūru”,

“diena bija radoša.”

“Paldies, ka pasākums nenotika skolas telpās.”

“Patika kolektīva darbs, jauna informācija, atkārtošana, attiecību uzlabošana ar citiem skolēniem.”

Vislabāk skolēniem patika Dabas aizsardzības stacija, savukārt visgrūtākās šķita Literatūras un Folkloras stacijas.

Noslēgums tika organizēts ģimnāzijas aktu zālē pie balti klāta galda, kur tika apbalvoti uzvarētāji – pirmo trīs vietu ieguvēji, taču veicināšanas balvas – saldumus – saņēma katra komanda. Pēc apbalvošanas notika pašu skolēnu organizēts koncerts, kurā katram bija iespēja parādīt savu talantu, dziedot, dejojot vai arī spēlējot kādu mūzikas instrumentu.

Kopumā skolēni saka paldies par interesanto dienu! Skolotājiem arī likās, ka diena pagāja ātri un ražīgi! Šādi mācīties un apgūt jauno vai atkārtot mazliet aizmirsto ir aizraujoši, radoši, un informācija labāk paliek atmiņā, turklāt emocionālā gaisotne patiesi palīdz apjaust savu piederības sajūtu gan skolai, gan Latvijai.

RĪGAS ĶENĢARAGA VIDUSSKOLAS KOMANDA

Lielā diskusija “ДымаЙ, Diskutē, Debate” vai 3D un Baltā galdauta svētki – jaunas mācīšanās un līdzdalības formas

Iveta Skrastiņa, Dace Kārkliņa, Ļubova Boiko, Artjoms Švecovs,
Georgijs Davidjans

Projekta “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” ietvaros mūsu skolā notika vairākas jaunas aktivitātes, kas lieliski apvieno gan mācību satura un audzināšanas jautājumus, gan tiešo mācību procesu un ārpus tā notiekošo. Lielākais pasākums bija **lielā diskusija “ДымаЙ, Diskutē, Debate”** vai 3D, kurā vajadzēja pielietot dažādas valodas, intelektuālās darbības un sadarbības prasmes.

Diskusijas mērķis bija veicināt jauniešos pilsonisko līdzdalību un aktivitāti, viņiem paužot un aizstāvēt savu viedokli. Diskusijas laikā jaunieši pilnveidoja prasmi atrast un pielietot iegūto informāciju, argumentējot savu viedokli auditorijas priekšā. Kamēr viena no komandām prezentēja savu sniegumu, otras komandas dalībnieku un klausītāju uzdevums bija klausīties un uzklaustīt. Visgrūtāk bija pieņemt citādo viedokli.

Kā sadraudzības komandu bijām uzaicinājuši ciemos Š. Dubnova Rīgas Ebreju vidusskolas 10.–12. klašu skolēnus. Katras skolas skolēniem jau iepriekš bija zināmi trīs jautājumi, par kuriem būs diskusijas, kā arī tas, kurā valodā noritēs katra no diskusijām. Par jautājumu “Vai skolā ir nepieciešama skolas forma?” debates bija plānotas un notika latviešu valodā, par jautājumu “Vai zēniem un meitenēm labāk ir mācīties atsevišķās skolās?” debatēja angļu valodā, savukārt debates “Vai profesionālo vai augstāko izglītību ir labāk iegūt ārzemēs?” notika krievu valodā.

Lai sadraudzības ideju realizētu pēc iespējas pilnīgāk, veidojām jauktas komandas jau pirms diskusijas norises, un katra komanda varēja savā starpā apspriesties. Komandas izlozēja arī to, kura aizstāvēs PAR un kura PRET viedokli. Katra komanda sastāvēja no 4 skolēniem; no šiem 4 skolēniem trīs debatē un ir viens asistents, kurš uzdod jautājumus, vērīgi klausās, konsultē komandas biedrus. Neskatoties uz to, ka šīs bija uz sadraudzību vērstas debates, bija arī žūrija. Tiesnešu komandu veidoja viens skolēns un viens skolotājs no katras skolas, galvenais tiesnesis – pārstāvis no biedrības “Pilna doma”. Debašu norisi pārraudzīja mūsu skolas skolotāja Ļubova Boiko, kura pati darbojas debašu klubā “Ko tu domā”. Pasākumu vadīja divi Rīgas Ķengaraga vidusskolas skolēni.

Diskusija norisinājās trīs daļās. Katrā daļā bija jāapspiež viens jautājums. Rezultātā jaunieši vairāk uzzināja par savām spējām un iepazīna citus, diskutējot par aktuāliem jautājumiem.

Baltā galdauta svētku ideja – savest kopā ģimeni, draugus vai kaimiņus no vienas vai vairākām blakus mājām kopā pie viena galda, ieturēt kopīgi sarūpētu maltīti un izbaudīt nesteidzīgas sarunas – īstenojās.

Samērā plašu rezonansi Ķengaraga sabiedrībā izraisīja otra mūsu iecere – **“Baltā galdauta svētki”** Rīgas Ķengaraga vidusskolā. Ideja par svētkiem radās jau projekta pašā pirmajā dienā. Bija skaidrs, ka tas notiks maijā, svinot Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienu, bet mēs saredzējām iespēju saistīt to ar citu, jau esošu skolas tradīciju. Nu jau ceturto gadu mūsu skolā norit pasākums, kurā aktīvi iesaistās visas skolas skolēnu vecāki. Pasākuma mērķis bija sekmēt piederības sajūtu skolai, kā arī veicināt pilsonisko līdzdalību. Visiem bija iespēja iemācīties vai iemācīt otram kaut ko jaunu vienā no 26 darbstacijām, gūt priekšstatu vai papildināt savas prasmes par galda klāšanu un uzstāties publikas priekšā. Pasākumu apmeklēja liels dalībnieku skaits (apmēram 1000 cilvēku): skolēni, skolas darbinieki, skolēnu vecāki, kā arī Ķengaraga iedzīvotāji, jo pasākums noritēja gan skolas telpās, gan pagalmā. Galds bija klāts pagalmā; to palīdzēja uzklāt vecāki no kopīgi sarūpēta cienasta. Ciemos bija aicināts ikviens, kurš vēlējās, – kaut vai vienkāršs garāmgājējs.

Skolas teritorijā un iekštelpās tika organizētas 26 darbstacijas ar dažādiem uzdevumiem, kurus sagatavoja katras klases skolēni. Kā viena no stacijām bija koncerts skolas aktu zālē, kurā skanēja dziesmas un dzejoļi par Latviju gan latviešu, gan krievu valodā. Viena no pieturvietām bija arī mielasts skolas pagalmā pie galda ar balto galdautu. Stacijās veicamie uzdevumi bija izglītojoši un pamācoši, to skaitā arī tādas praktiskas lietas kā galda klāšana, dekorēšana, veidošana u. c.

Skolā valdīja svētku sajūta, kuru izbaudīja ikviens, kas bija atnācis uz šo pasākumu. Bērni, ēdot svētku cienastu, dalījās savās sajūtās, paužot prieku un sajūsmu par šo pasākumu. Baltā galdauta svētku ideja – savest kopā ģimeni, draugus vai kaimiņus no vienas vai vairākām blakus mājām kopā pie viena galda, ieturēt kopīgi sarūpētu maltīti un izbaudīt nesteidzīgas sarunas – īstenojās. Sapratām, ka šai tradīcijai jāklūst par mūsējo katru

gadu, ne tikai skolā, bet arī mūsu skolēnu, skolotāju un darbinieku ģimenēs! Informācija par diskusiju un svētkiem tika sniegta skolas informatīvajā televīzijā, sociālajos tīklos un e-klasē.

Šis projekts mums deva gan iespēju sadraudzēties arī ar citu skolu jauniešiem, gan idejas, kuras realizējām jau citos projektos. Piemēram, RD IKSD Jauniešu iniciatīvas projekts "Izglītības iestāžu teritoriju apzaļumošana" Rīgas Ķengaraga vidusskolā "50 puse no 100" ir veltīts Latvijas valsts simtgadei, savukārt skolā mēs to veltījām skolas 50. gadskārtai, kas arī ir 2018. gada rudenī. Projektu atklājām "Baltā galdauta" svētkos. Jaunieši guva apstiprinājumu atziņai, ka vajag darīt, pat ja gadās kļūdīties.

Sapratām,
ka šai tradīcijai
jākļūst par mūsējo
katru gadu.

ŠPOĢU VIDUSSKOLAS KOMANDA

Iespēja parādīt skaisto, sekmēt līdzdalību un piederības sajūtu: Špoģu vidusskolas pieredze

Ārija Mihailova, Antra Dombrovska

I. Ziedonis savulaik rakstījis, ka “Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties”. Mūsaprāt, skolai šajā skaistā parādīšanas un arī radīšanas ziņā ir liela atbildība un paveras lielas iespējas. Špoģu vidusskolas komandas iesaistīšanās jauniešu integrācijas un līdzdalības projektā “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties” deva iespēju pilnveidot kritiskās domāšanas, debatēšanas, sadarbības un medijpratības prasmes, kas sekmēja apzinātas piederības sajūtas veidošanos un vēlmi iesaistīties un ietekmēt notiekošo savā skolā un kopienā. Projekta semināros gūto pieredzi, idejas un aktualitātes projekta komandas jaunieši, iniciatīvas pārņēmti, rosināja popularizēt ne tikai skolas jauniešu vidē, bet iesaistīt arī plašāku interesentu loku vietējā kopienā.

Ikviens pasākumu kopums sākas ar ideju, skaidru mērķu nospraušanu un uzdevumu pielāgošanu konkrētai situācijai un mērķauditorijai. Jebkurai idejai jābūt elastīgai, aktuālai, kritiski izvērtētai, lai tā varētu sekmīgi iedzīvoties. Piedāvājot mūsu idejas par pilsoniskajām aktivitātēm vietējām kopienām, aicinājām darbā iesaistīties gan pieredzes bagātus lektoros, gan tos cilvēkus, kuri atbildīgi par darbu ar jauniešiem kopienās, un tieši šī izvērtās par vienu no mūsu veiksmes atslēgām. Kopīgi darbojoties, mums radās vīzija, kā sasniegt izvirzīto mērķi – piederības sajūtas sekmēšanu un aktīvas pilsoniskās pozīcijas veicināšanu, kur trīs galvenie atslēgas vārdi ir sadarbība, līdzatbildība un pašiniciatīva.

Pirmais solis – sava “es” apzināšanās.

Ikvienu cilvēku, kurš ienāk šajā pasaulē, sagaida sabiedrības izveidotā un laika gaitā attīstītā un uzturētā kultūrvide (ģimene, valoda, uzvedības normas, morāles pamatprincipi). Tas ikvienam piedāvā savus spēles noteikumus, balstoties uz sabiedrībā uzkrāto pieredzi. Lai jaunieši to apzinātos un izprastu savu vietu ikdienas norisēs, mēs piedāvājam tikties ar Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu institūta pētniekiem, kuri iepazīstināja ar jauniešu subkultūrām. Izrādās, ka šo subkultūru pārstāvjiem ir tendence dzīves nozīmīgāko daļu pavadīt slēgtā vidē, vadoties pēc saviem īpašiem standartiem, paražām un vērtībām, paužot neapmierinātību ar norisēm sabiedrībā, bet nesniedzot konkrētu ieguldījumu.

Lektori sniedza nelielu ieskatu jauniešu subkultūru daudzveidībā un pievērsās stilīgo subkultūrai. Kāpēc tieši tai? Pēdējos gados jaunieši bieži rīko ballītes šajā stilā, jo tas piesaista ne tikai ar spilgtiem tērpiem, bet arī ar aizraujošu mūziku un straujiem, enerģiskiem deju ritmiem. Arī daudzi vārdi, ko jaunieši lieto ikdienā, izrādās, radušies stilīgo subkultūrā, piemēram, “čuvak”, “hata”, “tusovka” u. c., tikai īpaši neesam aizdomājušies par to izcelsmi.

Jaunieši iepazīnās ar Iljas Ērenburga personību, jo tieši mūsu izcilais novadnieks ir ieviesis terminu “atkusnis”, ar kuru saistās stilīgo periods. Tā kā I. Ērenburgs esot ticis ar Višķu, Špoģu, Kalupes iedzīvotājiem, skolēniem tika piedāvāts pierakstīt atmiņas par šo Daugavpilij un novadam tik nozīmīgo personību. Tikšanās dalībnieki atzina, ka nodarbība bija ļoti interesanta un rosināja domāt un diskutēt.

Analizējot pasākuma norisi, radās atziņa, ka būt aktīvam neko nemaksā, bet pieredzes un jaunu atklāsmju ziņā tas ir neatsverams ieguvums.

Interaktīvā nodarbība angļu valodā, kuras ietvaros tika ieskicēti Latvijas vēstures un kultūras galvenie attīstības posmi mūsu valsts 100. gadadienas priekšvakarā, jauniešus aicināja pārdomāt savas valsts stāstu, tās kultūras un savu personīgo identitāti pasaules norišu kontekstā. Mūsdienu pasaules globalizācijas apstākļos, ko raksturo transnacionālās ekonomikas, informācijas tehnoloģiju attīstība, valsts robežu atvērtība, īpaši aktuāla ir personības identitātes problēma. Nacionālo un kultūras robežu paplašināšanās rosina ikvienam meklēt atbildi uz jautājumu “Kas es esmu un kas ir tieši manās rokās un spēkos?”.

Otrais solis – “es” kā kopienas dalībnieks.

Šajā blokā mēs iesaistījām piecu vietējo kopienu jauniešu lietu speciālistus un pašus jauniešus, lai iepazīstinātu ar piedāvātajām norisēm un iespējām pagastos, izskaidrotu, kā tās atrast, aktualizētu svarīgākos un sasāpējušākos jautājumus kopienās. Pasākuma dalībnieki strādāja grupās, un katra grupa, gan individuāli veicot uzdevumu, gan papildinot citu grupu veikumu, rakstīja un prezentēja savus viedokļus un idejas par izvirzītajām tēmām. Sarunu tēmas bija jauniešu līdzdalība, savas vietas izjūtas veidošana, projektu īstenošana, brīvprātīgā darba veicināšana, brīvā laika pavadīšana un daudzveidīgas mācīšanās pieredzes radīšanas iespējas. Šajā tikšanās reizē veidojās apziņa, cik dažādi mēs esam, cik dažādas ir mūsu vajadzības un intereses, cik reālas vai nereālas ir mūsu idejas un ko darām, lai tās īstenotos. Projekta komanda rosināja jauniešus aktivitātes iesākt ar savas dzimtās puses apzināšanu un vērtību izpēti.

Te nu bija jāķeras pie darba, kura mērķis bija sava novada, pagasta un apkārtnes iepazīšana. Jaunieši piecās vietējās kopienās – Višķos, Špoģos, Maļinovā, Dubnā un Ambeļos – divus mēnešus apzināja un iepazīna savas dzimtās vietas vērtības, ievērojamus cilvēkus, kultūrvēsturiskus objektus un tradīcijas. Izdevās veikt mērķtiecīgu vietējās kopienas izpēti, akcentējot valstiskās vērtības, stiprinot vēsturisko atmiņu un fiksējot laikmeta iezīmes. Dalīties ar savu veikumu, piedzīvoto, izdzīvoto un radīto nolēmām noslēguma pasākumā.

Katras kopienas jauniešiem tika dots uzdevums izveidot savu vizītkarti un veikto darbu dokumentēt jebkurā saistošā formā – video, audio, plakāts, stāsts.

Nodarbībā “Esi aktīvs” iepazīstinājām ar pilsoniskās aktivitātes piemēriem un neformālās izglītības iespējām, kas mudināja jauniešus dalīties savās pārdomās, sapņos, kā arī motivēja aizdomāties par savu lomu atbildīgas sabiedrības veidošanā, savām iespējām darboties vietējās kopienās, nest savu artavu jauniešu dzīves pilnveidošanā. Atraktīvā veidā, sadarbojoties nelielās grupās, jaunieši izstrādāja savas ieceres vai sapņa realizācijas soļus un paņēmienus. Viņi nonāca pie interesantām idejām, kuras iedzīvinās savas vietas izjūtas veidošanā. Analizējot pasākuma norisi, radās atziņa, ka būt aktīvam neko nemaksā, bet pieredzes un jaunu atklāsmju ziņā tas ir neatsverams ieguvums.

Jaunieši lieliski
prata izvērtēt
un parādīt, kas ir
visvērtīgākais pagastos un
to ikdienas dzīvē, tādējādi
veidojot savu vietas izjūtu,
stiprinot piederības sajūtu
savai kopienai un
veicinot jauniešu
identitāti.

Jauniešus satuvināja neformālā nodarbības gaisotne, brīva, nepiespiesta atmosfēra, kurā ikviens bija drošs izteikt savu viedokli un dalīties pieredzē, kā arī lūgt padomu un atrast veidu, kā īstenot savas ieceres, kas tika ietvertas klāt pievienotajā darba lapā "Sapnis vai iecere".

Trešais solis – "es" lepojos!

100 valodās 100 gadus sasauca Latvija... Ar šiem vārdiem iesākām noslēguma pasākumu "Pētiet. Rādiet. Uzziniet". Pasākuma mērķis bija mudināt jauniešus saprast, ka tieši viņi ir tie, kuri veido šo dienu, būvē tiltu uz nākotni, dzīvo šeit un tagad. Viņi ir tie, kas sasies simts mezglus, veiks simts darbus, iemācīsies simts valodas Latvijas valsts simtgadei. Viņi būs tie, kas lepni soļos nākamajā simtgadē, radīs, rādīs, cels, veidos, attīstīs, dzīvos, turpinās.

Noslēguma pasākumā piedalījās seši katras kopienas aktīvākie jaunieši, kuri prezentēja savu veikumu dažādos veidos – gan videoversijās, gan prezentācijās, gan radoši veidotos plakātos. Jaunieši lieliski prata izvērtēt un parādīt, kas ir visvērtīgākais pagastos un to ikdienas dzīvē, tādējādi veidojot savu vietas izjūtu, stiprinot piederības sajūtu savai kopienai un veicinot jauniešu identitāti. Jauniešiem izdevās veikt mērķtiecīgu vietējās kopienas izpēti, akcentējot valstiskās vērtības, stiprinot vēsturisko atmiņu un fiksējot laikmeta iezīmes. Iepriecināja fakts, ka prezentācijās jaunieši apliecināja savu latgalisko identitāti. Būtiski ir tas, ka skolēni strādāja komandās kopā ar savu ciemu jauniešiem, ne ierasti pa klasēm. Arī tas ļāva apzināties savas saknes un piederību.

Pasākuma otrajā daļā jauniešu komandas "Auseklis", "Maļinova Disney", "Ombovīši", "Trīs kurmji" un "Ozolzīles" apliecināja sevi intelektuālajā spēlē "Trāpi simtniekā". Spēles gaitā dalībnieki neformālā atmosfērā pilnveidoja savas iemaņas strādāt komandā,

uzņemt atbildību, ātri reaģēt netipiskās situācijās, kritiski domāt, vērtēt un loģiski analizēt informāciju, kas saistīta ar Latvijas vēsturi, kultūru, ģeogrāfiju, zinātņu un sportu. Spēli vadīja Daugavpils Universitātes pasniedzēji Humanitāro un sociālo zinātņu institūta pētnieki Žans Badins, Ilze Kačāne, Alīna Romanovska. Jauniešu uzdevums bija spēt atrast, sistematizēt un atlasīt pareizo informāciju, arī paļauties uz savu intuīciju un likt lietā erudīciju un loģiku.

Noslēgumā jaunieši saņēma apliecinājumus par ieguldīto darbu savas kopienas izpētē. Apkopojot pasākuma izvērtējumus, saistīja Ā. Elksnes izteikums, kuru bija izvēlējis kāds no jauniešiem: "Nav latviskums rūtainos brunčos/ Un dzeltenās postalās nav,/ Bet apziņā, ka caur godu/ Un gaismu mums jāpastāv."

Apkopojot paveiktā darba rezultātus un izvērtējot no pasākuma dalībniekiem gūto atgriezenisko saiti, secinājām, ka

- darba gaitā izmantotās metodes un metodiskie paņēmieni deva iespēju jauniešiem iepazīt un pārliecināties par sadarbības, līdzatbildības un pašiniciatīvas vērtību, nozīmi ikdienas dzīvē;
- veicot aktivitātes, ikdiena bagātinājās ar jaunām iniciatīvām;
- jaunieši saprata, ka pilsonisko nostāju veido ikviens cilvēks pats un viņa iekšējā pārliecība, ka līdzdarbošanās ir nepieciešama;
- jo aktīvāka būs skolēnu līdzpārvalde skolās, jo būs lielāka iespēja veicināt aktīvo pilsoniskumu un veidot nākotnes pilsonisko sabiedrību;
- jaunieši ir spējīgi nojaukt robežas un pieņemt dažādību;
- jauniešos radās vēlme iesaistīties lēmumu pieņemšanā;
- saistoša ir mācīšanās un darīšana neformālā gaisotnē.

Pārdomājām arī to, kādi ir izaicinājumi un riski, ar kuriem saskārāmies, veicot aktivitātes. Bija grūti prognozēt gala rezultātu, jo ne visu sagatavošanās procesu varējām kontrolēt, turklāt lektoru darba metodes un sniegtais saturs pašiem bija jaunatklājums. Izaicinājums bija arī kopīgo interešu un darbības virzienu atrašana dažādu vecumposmu jauniešiem, spēja pieņemt citādo un laika limita ievērošana, izsverot, kad svarīgāk turēties pie laika rāmja un kad – izmantot radušos situāciju un būt elastīgam.

Rezultātā radušies daži ieteikumi pasākumu veiksmīgai norisei:

- saproti, kāpēc vēlies organizēt konkrētu pasākumu;
- precīzi formulē pasākuma sasniedzamo rezultātu;
- atrodi nepieciešamos resursus;
- veiksmīgai darba norises garantēšanai pārdomā sadarbības formas: vai skolēni klausā un dara, ko liek, dara paralēli vai dara kopā ar pieaugušajiem;
- esi elastīgs tajā, kas patiešām nepieciešams un svarīgs izvēlētajai mērķauditorijai;
- atzīsti savas kļūdas;
- padomus dod tikai par lietām, kuras esi veicis pats.

Sapnis vai iecere

Ko tieši vēlies darīt?

Kad tieši īstenosi
savu ieceri?

Kā īstenosi ieceri?

Ko iesaistīsi –
kam domāts sapnis?

Cik daudz un kādi resursi
ir nepieciešami?

Kas varētu būt komandas
biedri vai atbalsta
personas?

Kādi būs ieguvumi no
idejas īstenošanas?

Kas varētu ideju padarīt
vēl aizraujošāku?

Kas sagādās
lielāko prieku un
gandarījumu?

VIĻAKAS VALSTS ĢIMNĀZIJAS KOMANDA

Projekta ieguvumi – jēgpilnai skolas un visas kopienas darbībai: Viļakas Valsts ģimnāzijas pieredze

Sākot ar 2017. gada janvāri, Viļakas Valsts ģimnāzijas skolēni un skolotāji darbojās jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projektā, kuru organizēja Izglītības attīstības centrs (IAC) ar Britu padomes atbalstu.

Līdz ar 12 citu skolu komandām arī Viļakas Valsts ģimnāzijas komanda kopš 2017. gada janvāra piedalījās IAC iniciētajā projektā “Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties”, lai sniegtu ne vien skolas jauniešiem, bet arī pedagogiem daudzveidīgas iespējas iesaistīties interaktīvās, jēgpilnās darbībās, apgūstot Latvijas, Eiropas un globālās vērtības un to savstarpējo saistību, nostiprinātu piederības sajūtu un apjaustu savas bagātības un iespējas.

Līdzdalība projektā sākās ar to, ka Viļakas ģimnāzijas komanda piecu cilvēku sastāvā – 11. c klases skolēni Laila Milakne un Kristaps Dortāns, ģimnāzijas direktore Sarmīte Šaicāne un skolotājas Lilita Bizune un Madara Jeromāne – devās uz ievadsemināru “Mani stāsti Latvijai”. Trīs dienu laikā jauniešiem un skolotājiem bija iespēja papildināt zināšanas par Latviju, attīstīt līdzdalības, medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes. Nodarbību vadītāji Mārtiņš Daugulis, Leonarda Ķestere, Daina Zelmene, Ingūna Irbīte, Aija Tūna, Ieva Niedre un Brigita Stroda bija lieliski! Semināra nodarbībās centāmies iepazīt paši sevi, savu skolu, kopienu un Latviju un apliecināt prasmi un attieksmi darbībā.

Lai sekmētu ikviena projekta rezultātu ilgtspēju, tā norisē nozīmīga vieta ir skolas vadībai un pedagogiem, kuri rada apstākļus skolēnu līdzdalībai un iestrādā iegūto pieredzi sistēmiskā skolas tālākajā darbībā. Tāpēc uzreiz pēc projekta uzsākšanas tika plānotas dažādas aktivitātes ģimnāzijā un plašāk kopienas ietvaros. Skolas komanda šo darbu plānoja Latvijas valsts attīstības un mūsdienu vērtību izzināšanas kontekstā, kas ir jo aktuāli, sagaidot Latvijas valsts simtgadi. Kā spilgtākie darbību piemēri atzīmējami Projektu nedēļas “Dāvana Latvijai simtgadē” pasākumi, Metodiskā diena novada skolotājiem, Baltā galdauta svētki, izglītojoša ekskursija uz Rīgu, zemnieku saimniecības “Kotiņi” apmeklējums un jauniešu neformālās izglītības konference “Nāc un piedalies!”, kas tika organizēta sadarbībā ar Viļakas Jauniešu centru.

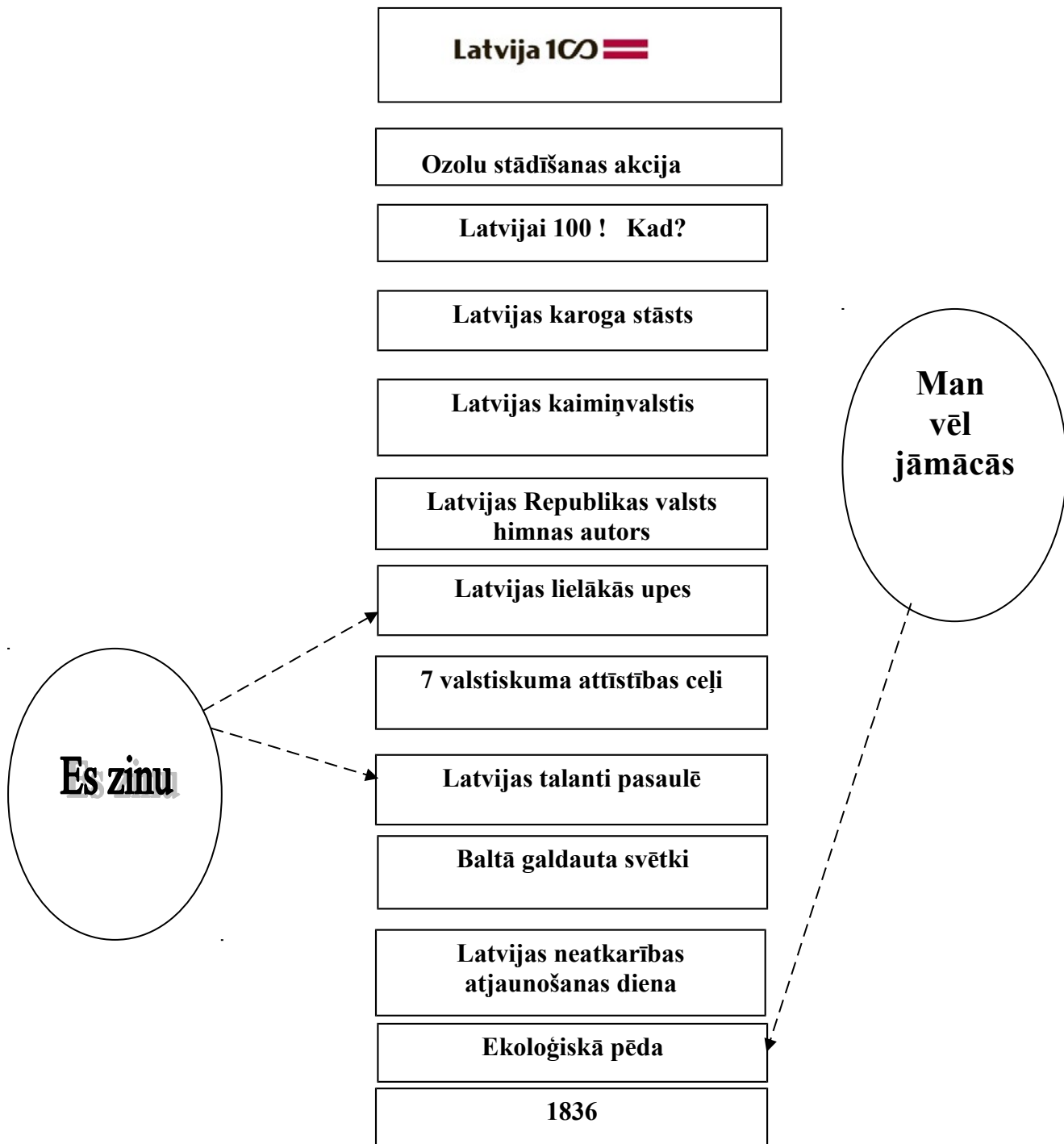
11. c klases skolniece Laila Milakne sniedz savu skatījumu: “Mans burvīgais ceļojums šajā projektā sākās ar to, ka no visām Latvijas skolām mēs, Viļakas Valsts ģimnāzija, tikām to divpadsmit laimīgo vidū. Pirmais mūsu nozīmīgais notikums bija brauciens uz Siguldu, kur mēs trīs dienas – no 19. līdz 21. janvārim – viesojāmies viesnīcā “Sigulda”. Jau pirmajā dienā es biju tik ļoti sajūsmināta un pilna ar vielu pārdomām pēc Mārtiņa Dauguļa ievadlekcijas! Lektors uzsvēra būtiskas prasmes, kas ir un būs vajadzīgas kvalitatīvam darba tirgus cilvēkam. Tās ir: kritiskā domāšana, līderība, komunikācija, sadarbība ar visiem un visu, spēja adaptēties, spēja radīt ko jaunu, globālā civilizēšanās, produktivitāte, informācijas analizēšana un atbildība. Mana atziņa no šīs lekcijas: “Svarīgi

nevis, ko tu dari, bet kā tu dari; nevis, kas tu esi, bet kāds tu esi." Nākamā M. Dauguļa lekcija par loģikas un kritiskās domāšanas izmantošanu bija ne tikai teorijas bagāta, bet arī prakses piepildīta. Mēs darbojāmies kopā ar skolotājiem, kopīgi meklējām internetvidē rakstus, kuros būtu pieļautas loģikas kļūdas. Es noteikti paņēmu līdzi Mārtiņa Dauguļa atziņu par dzīvi 21. gadsimtā: "Esi gudrs vai lēts!" Manuprāt, katram jāpadomā, kas un kāds katrs esam šajā dzīvē; jauniešiem būtu jāsaprot, ka skolās mēs mācāmies ne jau vecāku vai skolotāju dēļ, ne jau atzīmju pēc, bet gan savas gudrības un sevis pašu dēļ. Kamēr jaunieši to nesapratīs, tikmēr viņš varēs piederēt pie "lētās" kategorijas. Personīgi priekš manis šīs bija pašas noderīgākās un pamācošākās lekcijas."

Nozīmīgs notikums bija arī metodiskā diena Viļakas Valsts ģimnāzijā, kur komandā iesaistītajiem skolēniem bija uz mirkli jāiejūtas skolotāja lomā. Šajā dienā no novada skolām ieradās dažādi pedagogi, kas vēlējās pilnveidot un pārbaudīt savas skolotāja prasmes. "Man bija iespēja vadīt medijpratības nodarbības, es to veicu ar ķīmijas skolotāju Venerandu Medni, kurai pavēstīju savu nodomu, to, par ko būs šī stunda, un ko mēs darīsim," stāsta Laila Milakne. "Kā Mārtiņš Daugulis mācīja – ir jāuzņemas līderība un atbildība, ko šajā dienā es arī centos attaisnot. Kā ierasts nelielā auditorijā, kas ir dažādu cilvēku pārpildīta, stunda ir jāiesāk ar iepazīšanos. Šoreiz es to darīju ar bingo metodes palīdzību. Pavisam vienkārši – nepieciešams sagatavot A4 lapu ar dažādiem lauciņiem, piemēram, "... (punktiņu vietā ir jāieraksta iepazīta cilvēka vārds) ir strādājis kā brīvprātīgais". Uzvarētājs ir tas, kas visātrāk iepazīstas ar pārējiem cilvēkiem un ir aizpildījis visus lauciņus. Pēc šī nelielā un viegli izpildāmā uzdevuma ir daudz patīkamāka atmosfēra darbam; smaids uz sejas un acis virzienā uz mani ir lielisks rādītājs tam, ka auditorija ir gatava darbam. Pēc šīs stundas es sapratu to, cik svarīgi ir pievērst uzmanību katram, ļaut izteikties un nestrīdēties par vienu vienīgu taisnību, jo, kā mēs zinām, katram ir sava taisnība."

PAŠVĒRTĒJUMA LAPA

Pašvērtējuma lapu veidoja **Lilīta Bizune** – projekta “Pieredzēt. Izzināt. Rīkoties” Viļakas VĢ komandas dalībniece

Par metodisko dienu pieredzē dalās arī skolotāja Lilita Bizune: "Pavasara brīvdienās Viļakas Valsts ģimnāzijā tika organizēta Metodiskā diena novada skolotājiem, kurā vadīju vienu no darba grupām "Ieteikumi klases audzinātājam" un izmantoju projekta "Pieredzēt. Izzināt. Rīkoties" materiālus. Nodarbības laikā aplūkojām Siguldas seminārā "Mani stāsti Latvijai" gūtās prezentācijas, runājām par Latvijas valsts simtgades svinībām un to, kā attīstīt audzēkņu līdzdalības, medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes. Lai izvērtētu iegūto, klašu audzinātājiem tika piedāvāta Pašvērtējuma lapa, lai katrs dalībnieks savēlkt bultiņas gan no lodziņa "Es zinu", gan "Man vēl jāmacās". Aplūkojot savilktais bultiņas, tiek iegūta informācija, kas varētu būt noderīga turpmākai skolotāja darbībai. Minēto lapu var piedāvāt arī skolēniem, lai noskaidrotu, kas vēl jāapgūst."

11. c klases skolnieks Kristaps Dortāns atzīst, ka "projekts vistiešākajā veidā atbilst tā nosaukumam. Lekcijās tika izziņas un pieredzētas ļoti aktuālas tēmas, ar savu redzējumu un savām zināšanām dalījās ļoti inteligenti un pieredzējuši cilvēki. Tika sniegta motivācija un atbalsts, kas ļāva mums rīkoties un sniegt iegūtās zināšanas citiem cilvēkiem. Projektā tika izmantotas ļoti labas darba metodes, kas veicināja komunikāciju un sadarbību."

"Tālākā nākotnē es noteikti vairāk piedomāšu pie tā, vai es pietiekami iesaistos sabiedriskos jautājumos, jo šeit tiešām neder "ko gan es šeit varu mainīt" attieksme," saka Laila Milakne. "Mums katram ir jāsāk no sevis un tālāk jādomā par savu novadu, valsti. Nevajag būt cilvēkam, kas sēdēs malā un tik noskatīsies uz visu. Savukārt runājot par virtuālo vidi, mums būtu jāsāk kritiskāk izvērtēt informācijas saturu un informācijas autoru. Būsim uzmanīgi un nebūsim naivi! Es iesaku dzīvot pēc šāda principa: "Dari to, kas tev patīk, un tam būs daudz lielāka jēga un vērtība.""

Jūnija nogalē Viļakas Valsts ģimnāzijas skolēnu un skolotāju komanda, kurai pievienojās Rutta Jeromāne, piedalījās projekta Vasaras skolā "Komandā ir spēks", kur notika paveiktā apkopošana un tālākās darbības plānošana. Piecas dienas aizritēja spraigā gaisotnē, gan apgūstot teorētiskās zināšanas, gan darbojoties praktiski. Uzsākot vasaras skolu, IAC projekta satura vadītāja Aija Tūna aicināja dalībniekus dalīties pieredzē par aizvadīto periodu un veidot savas "dārgumu krātuves", kurās apkopot interesantākos citu skolu stāstus un idejas.

VVG komanda arī bija sagatavojusi informatīvu plakātu par gatavošanos Latvijas valsts simtgadei mūsu skolā, un Laila un Kristaps stāstīja klātesošajiem par veikumu. Iepazīstoties ar citu dalībnieku prezentācijām, uzzinājām par aktivitātēm citās Latvijas skolās un kopienās – interesantām projektu nedēļām, tematiskām fotoizstādēm, musturdeķu veidošanu, pašvaldības vēlēšanu simulācijas spēles aspektiem un citām interesantām iniciatīvām, kas lieliski sasauca ar to, kas skolā jādara.

Tālākā nākotnē es noteikti vairāk piedomāšu pie tā, vai es pietiekami iesaistos sabiedriskos jautājumos, jo šeit tiešām neder "ko gan es šeit varu mainīt" attieksme.

Projekta laikā spēlējām Daugavpils universitātes pētnieku izstrādāto erudīcijas spēli "Trāpi simtņiekā", kuras 100 jautājumi un to atbildes lika aizdomāties gan jauniešiem, gan skolotājiem. Sociālo mediju un digitālā mārketinga eksperts Artūrs Mednis kolorītā stāstījumā dalījās pieredzē, uzsverot mediju lomu izglītības procesā un sadzīvē. Viņš vadīja praktiskās nodarbības "Medijpratība", minēja daudz interesantu piemēru un uzsvēra, ka svarīgākais ir mērķtiecīgs informācijas saturs, nevis veids, kādā tā tiek nodota. Ķekavas novada JIC direktores Lindas Vaškevičas-Veitas lekcija "Producēšana: no idejas līdz radīšanai" ievēda mūs pasākumu plānošanas un organizēšanas labirintos. Arī pašiem nācās tos "izstaigāt", veidojot tematiskas instalācijas. Savukārt Ķekavas novada jaunieši piedāvāja vakara izrādi "Dzīvot. pārDzīvot" un atklāja savus dzīves stāstus, lai rosinātu ikvienu padomāt par ģimenes lomu personības un mūsdienu garīgo vērtību veidošanā. Lektors un komandas veidošanas treneris Toms Urdze runāja par efektīvas komandas veidošanas aspektiem un aicināja pabūt "Pasaulē kafejnīcā", bet praktiskajās nodarbībās ļāva izbaudīt komandu cīņas azartu. Priecājamies par Viļakas-Špoģu komandu un veiksmīgajiem startiem bumbiņu mešanā un stafetē ar cilpām! Lielu interesi izraisīja fonda "1836" koordinators Enriko Plivča stāstījums un prezentācija par Latvijas robežas apceļošanu 1836 km garumā, piedaloties projektā "Aplido, apceļo, apmīļo Latviju!". Ceļošanas prieks tika apliecināts ar skanīgām dziesmām ģitāras pavadījumā.

Piedzīvojumiem un atklāsmēm bagāta bija projekta dalībnieku piedalīšanās sarunu festivālā "Lampa" Cēsīs. Teltī "Spuldze" jaunieši piedalījās diskusijā "Dzīvot Latvijā? Man patīk dzīvot Latvijā!", kuru vadīja režisors Juris Jonelis. Priecājamies par Kristapu Dortānu, kurš aktīvi iesaistījās diskusijā, lai runātu par jauniešu problēmām Latvijā, bet Laila Milakne sarunu festivāla laikā ir iemantojusi medijpratības termometru un lietusmētelīti ar LMT logo!

Vasaras skolas kopsavilkuma jautājums "Ar kādām domām es dodos tālāk?" atklāja katra ieguvumus un lielo enerģiju ķerties pie darba. Arī mūsu ģimnāzijas komandas dalībnieki ir raduši jaunas idejas, lai virzītu ikdienas dzīvi uz pārmaiņām. Laikmetīgs redzējums par Latvijā un pasaulē notiekošajiem procesiem ir nepieciešams ikvienam no mums!

Ģimnāzijas direktore un VVG projekta grupas koordinatore Sarmīte Šaicāne atzīst: "Ģimnāzijas komandas iesaistīšanās projektā deva iespēju pilnveidoties, uzlabot prasmes un iemaņas pilsoniskās līdzdalības jautājumos, mācīšanas un mācīšanās jomā, virzīties uz iedvesmojošām pārmaiņām, iegūt jaunas kreatīvas idejas, darīt lietas ar iedvesmu un prieku, sajust gandarījumu par veikumu gan mazajā projekta komandā, gan ģimnāzijas saimē, dalīties ar informāciju novadā un ārpus tā. Stādus, kas iestādīti

Izglītības attīstības centra un Britu padomes projekta "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" ietvaros, audzēsīm tālāk, daloties ar jaunieguvumiem gan novada skolotāju konferencē šī gada augustā, gan ģimnāzijas Metodiskā tālākizglītības centra darbā, gan darbīgajā skolas ikdienā."

Jauniešu pieredzes aktualizēšana – neformālās izglītības konference “Nāc un piedalies!” Viļakā

Madara Jeromāne,

Viļakas Valsts ģimnāzijas skolotāja,
novada jaunatnes lietu speciāliste

Jauniešu neformālās izglītības konference “Nāc un piedalies!” ir jauniešu pasākums, kurš balstās uz neformālās izglītības principiem – mācīties darot, mācīties citam no cita. Pasākumā ik gadu piedalās Viļakas novada jaunieši un atkarībā no tematikas tiek aicināti kaimiņu novadu jaunieši. Konference sastāv no trīs posmiem: darbs interešu grupās/meistarklasēs, darba grupu prezentācijas un tematiskas erudīcijas spēles, kas balstās uz paaudžu sadarbību, jo tajās piedalās jaunieši, skolotāji, novada domes deputāti un Valsts robežsardzes pārstāvji.

Pasākumu organizē jaunieši, un to koordinē novada jaunatnes lietu speciāliste, tāpēc katru gadu tiek izveidota komanda, kas ir organizatoru “kodols”. Pārējie jaunieši uzņemas atbildību un iesaistās konkrētās aktivitātēs vai ir pasākuma dalībnieki. Organizatori gūst vislielāko pieredzi, jo ir atbildīgi par pasākuma norisi, un šiem jauniešiem ir jāmācās plānot, organizēt, saskaņot, sadarboties, prezentēt un pasniegt sevi, kā arī vēl daudzas citas prasmes, kuras noder dažādās dzīves situācijās un nākotnes profesijās. Liels ieguvums ir arī māka reaģēt neprognozētās un nestandarta situācijās, kuras neplānoti gadās katrā pasākumā, un tad jauniešiem nekavējoties tām ir jārod risinājums.

Pirmajā pasākuma daļā cenšamies organizēt grupu darbu ar mērķi veicināt jauniešu pašizaugsmi. Jaunieši iesaistās sev interesējošās aktivitātēs; ir bijušas dažādas meistarklases, piemēram, vijoļspēlē, ģitārspēlē, robotikā, karjeras izglītībā, dejās, filmēšanā, tautisku aproču gatavošanā; ir notikušas diskusijas/forumi par jauniešiem svarīgām tēmām, ko jaunieši vēlētos uzlabot/mainīt/ieviekt savā novadā. Šīs daļas noslēgumā jaunieši cits citam prezentē savas jauniegūtās prasmes un dalās pieredzē. Cenšamies pasākumu organizēt tā, lai katrs jauniešis var apmeklēt vismaz divas dažādas nodarbības. Šogad īpašās viesnāšas bija spēļu metožu autores Zane Veinberga un Ginta Salmiņa, kuras iepazīstināja gan pedagogus, gan skolēnus ar spēļu metodi "Stāstu stāstiem izstāstīju", kas ir lielisks līdzeklis, kuru var izmantot darbā ar skolēniem, viņu vecākiem, kā arī dažādās situācijās ārpus skolas.

Konferences noslēgumā notiek erudīcijas spēle, kuru katru gadu no jauna izdomā paši jaunieši, aizgūstot pamatidejas vai reizēm tikai saukļus no kādas populāras spēles, pielāgojot savām vajadzībām un izdomājot savus noteikumus.

Šis ir vissarežģītākais pasākuma organizēšanas posms, jo tā ir vislielākā atbildība. Spēles noteikumiem jābūt ļoti saprotamiem un maksimāli jāsamazina iespēja, ka pēkšņi radīsies nestandarta situācija, kurā noteikumi iepriekš nav paredzēti. Jaunieši mācās no savām kļūdām, katru gadu spēles kļūst aizraujošākas. Šogad spēle tika veltīta Latvijas valsts simtgadei, un tās nosaukums bija "MANA Latvija". Jautājumi bija saistīti gan ar novadu, gan valsti, gan novadu un valsti pasaulē. Reizēm arī skolotāji un deputāti ir nedaudz sabijušies un uztraucas par dalību spēlē, bet tās mērķis ir zināšanu pilnveidošana un paaudžu sadarbība, kas ir komandas darbs.

Jauniešiem ir jā mācās plānot, organizēt, saskaņot, sadarboties, prezentēt un pasniegt sevi.

Lielākās grūtības šādas konferences organizēšanā parasti ir finanšu trūkums. Vienmēr vēlamies pēc iespējas oriģinālākas dāvanaņas erudīcijas spēles komandām, interesantākus vieslektoros meistarklasēs, garšīgu tējas pauzi un, protams, ir vēl daudzas citas vajadzības, kuras pasākumu padara pilnīgāku. Šīs problēmas risināšanai cenšamies piesaistīt finanšu līdzekļus ar dažādu projektu palīdzību. Šogad pasākums norisinājās Izglītības attīstības centra projekta "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" ietvaros, tāpēc bija iespējams saņemt nepieciešamo atbalstu. Atbalstu sniedza arī biedrības "Ritineitis" projekts "ASNI" un novada dome. Laika gaitā esam saskārušies arī ar dažādiem citiem šķēršļiem, piemēram, jauniešu pasivitāti, bet situācija mainās. Jaunieši arvien vairāk apmeklē un atpazīst šo pasākumu, jo zina, ka to organizē viņu vienaudži.

Neskatoties uz grūtībām, konference kļuvusi par tradīciju jau septiņu gadu garumā un vienmēr jauniešiem ir gandarījums un lepnums par paveikto, tiek iegūtas jaunas zināšanas un pieredze.

RĪGAS ZOLITŪDES ĢIMNĀZIJAS KOMANDA

Ideju un darbu maratons mācību gada garumā

**Jeļena Stupele, Ingūna Hitrova, Ērika Rakovska,
Sanija Ķirsone, Jana Komļeva,
Daniēla Aleksandra Ļebedeva**

2016. gada novembrī, uzsākot jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projekta "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" īstenošanu, Izglītības attīstības centrs (IAC) uzrunāja Latvijas skolas, aicinot pieteikties līdzdalībai projektā, lai aktīvā darbībā iepazītu paši sevi, savu skolu, kopienu un Latviju. Apstiprināto 12 skolu komandu vidū bijām arī mēs – Rīgas Zolitūdes ģimnāzija.

Aizsākās ideju maratons mācību gada garumā. Paldies IAC komandai par tik noderīgām idejām, gūtajām atziņām, dalīšanos! Savu stāstu sāksim ar atslēgas vārdiem, kas pavadīja mūs ik uz soļa: medijpratība, kritiskā domāšana, piederības sajūta, sociālā saskaņa, sadarbība, pieredze, prasmes, resursi, līdzdalība, komanda, stāsts un, protams, vārdi, kas iekļauti projekta nosaukumā. Izglītības jomā tiek daudz diskutēts par kompetencēm, bet mēs projekta ietvaros jau rīkojāmies.

Ievadseminārā Siguldā mums bija lieliska iespēja ne tikai izzināt mūsdienu straujā informācijas laikmeta radītās iespējas un lamatas, mediju satura un informācijas plūsmas analīzes iespējas, Latvijas vērtības un aktualitāšu stāstus, kā arī ikviena pilsoniskās līdzdalības iespējas, bet arī iepazīties un veidot kontaktus ar burvīgiem, radošiem Latvijas skolu jauniešiem un skolotājiem. Trīs dienu laikā dzirdēto, redzēto un piedzīvoto parādījām Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas projektā "Laužam stereotipus!".

Mūsu projekta ideja: nostiprināt Latvijas pamatnācijas un mazākumtautību jauniešu attiecības, lai laužtu stereotipus vienam par otru un pārvarētu valodas barjeru. Plānojam, ka kopīgo darbību gaitā skolēni iepazīsies cits ar citu, strādās dažādās komandās, iesaistīsies spēlēs, kopīgi risinās visdažādākos uzdevumus, kā rezultātā mēģināsim pārvarēt stereotipus saliedēti un satiecīgi.

Projekta mērķi bija ar dialogu un sadarbības palīdzību apvienot latviešu un Latvijas mazākumtautību nācijas, parādīt dažādās valodās runājošiem pusaudžiem, ka valodas barjera nav šķērslis sadarbībai un mērķu sasniegšanai, laužt negatīvos stereotipus vienam par otru, veicināt vēlmi draudzēties un kopīgi sadarboties, esot iecietīgiem un atvērtiem.

Mūsu partneri bija Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola. Kopīgā pasākuma laikā skolēni sadalījās 10 komandās pa 6 cilvēkiem katrā (katrā komandā bija trīs krievu valodā runājoši skolēni no Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas un trīs latviešu jaunieši no Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas). Tādā veidā skolēni attīstīja savas komunikācijas prasmes un prasmi sadarboties. Katra komanda piedalījās piecās pasākuma kārtās.

Četrstundu garās radošajās darbnīcās organizatori centās radīt draudzīgu atmosfēru, dot iespēju dažādu tautību jauniešiem iepazīt citam citu un lauzt sabiedrībā esošos stereotipus. Radošās darbnīcas piedāvāja jauniešiem intelektuālos “cietos riekstus”, virtuālo ekskursiju pa Rīgu, teātra meistarklasi, kā arī uzdevumu no dažādiem materiāliem un priekšmetiem izveidot komandas pašportretu. Noslēgumā projekta dalībnieki vienojās kopīgam muzikāli ritmiskam ceļojumam un karaoke dziesmai.

Pasākumā piedalījās 11. klašu skolēni, RZĢ skolēnu pašpārvalde un Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas studenti. Uzdevumus izstrādāja un vadošo komandu meistarklasēm sagatavoja ģimnāzijas aktīvie pedagogi. Ja arī tikšanās sākumā jaunieši bija klusi un kautrīgi, projekta gaitā situācija mainījās. Sasprindzinājumu mazināja un nedrošības ledu izkausēja draudzīgā atmosfēra, jautrie uzdevumi, skolotāju pozitīvā noskaņa, skolēnu pašpārvaldes deģme, 60 cilvēku ritmiskais orķestris un fināla dziesma “Debesis iekrita tevī”.

Mēs ceram, ka šī nebija vienīgā tikšanās ar šiem patīkamajiem un intelektuālajiem RDMV jauniešiem un ka mūsu sadarbība ar šo un citām skolām turpināsies. Mums ir, par ko runāt, ko apspriest un par ko diskutēt, jo mēs visi kopā dzīvojam Latvijā un vēlamies, lai mūsu valsts zeltu un mūsu jaunatne atrastu kopēju valodu.

Informāciju par pasākuma norisi ievietojām ģimnāzijas mājaslapā, kā arī skolas avīzē “Jegoza”, kuru lasa ne tikai skolēni, bet arī viņu vecāki; publicējām skolēnu atsauksmes par piedalīšanos šajā projektā, gūto pieredzi un jaunajām, izbaudītajām emocijām.

Izglītības jomā tiek daudz diskutēts par kompetencēm, bet mēs projekta ietvaros jau rīkojāmies.

Negaidīti atklājām, ka vislielākā problēma ir atrast tos lieliskos latviešu skolā strādājošos pedagogus – entuziastus –, kuri būtu gatavi ne tikai dalīties savā profesionālismā, bet darīt to savā brīvajā laikā un bez atlīdzības, dalīties sirds deģmē un atvest skolēnus arī tad, ja par to netiek īpaši samaksāts. Gatavojot šo pasākumu, divas latviešu skolas pēdējā brīdī atteica dalību, saprotot, ka tas notiks pēc stundām – viņu brīvajā laikā.

Tā kā mūsu projekta komandā bija ģimnāzijas direktores vietniece J. Stupele, visi kolēģi atsaucīgi, aktīvi un radoši iesaistījās šajā aktivitātē, jo saprata, ka šis ir veids, kā pilnveidot pašiem savu darbu.

Veidojot diskusijas ar skolēniem, radās ideja ģimnāzijā vidusskolēniem sarīkot tikšanos ar žurnālistu Mārtiņu Dauguli, LNT 900 sekunžu moderatoru un RSU pasniedzēju, ar kuru tikāmies projekta ievadsemināra laikā, apspriežot tēmu Eiropas, Latvijas un Latvijas iedzīvotāju vieta 21. gadsimta “plakanajā pasaulē”. Tikšanās mērķis bija redzesloka paplašināšana par sabiedriski politiskām un kultūras norisēm valstī un pasaulē, latviešu valodas nostiprināšana un praktisks pielietojums, komunikācija ar valstī pazīstamu cilvēku.

Izvēle izrādījās ļoti veiksmīga. Mārtiņš Daugulis savā nepiespiestajā, intrigējošajā manierē sniedza ieskatu par mūsdienu ziņu pasaules plašajām iespējām un riskiem. Skolēni diskutēja un dalījās savā nelielajā pieredzē, kā un uz ko paļauties, lai kritiski atlasītu patiesu informāciju. Mārtiņš piedāvāja, izmantojot mūsdienu tehnoloģijas (telefonus), piecu minūšu laikā atrast viltus ziņu un dalīties savos pieņēmumos, pēc kā to varētu noteikt; mācīja domāt, analizēt un izvērtēt informāciju, ar kuru skolēni ikdienā sastopas medijos. Skolēni labprāt piedalījās diskusijā, guva spilgtu emocionālu lādiņu, arī ievietoja kopējas fotogrāfijas un dalījās ar emocijām un pozitīvām atsauksmēm *Facebook* vietnē. Tātad telefonus nevis aizliedzam, bet jēgpilni liekam lietā!

Savukārt 9. klašu skolēni klases audzināšanas stundās radošo darbnīcu veidā meklēja atbildi uz jautājumu, kas ir četras varas informācijas aprītē – TV, prese, radio, internets. Šajā darbā iesaistījās arī skolēnu pašpārvalde. Viņi 9. klašu ietvaros veica aptauju par to, kur skolēni visbiežāk meklē informāciju, kādi ir drošības pasākumi internetā, kam viņi uzticas, kā atlasa informāciju skolai un brīvajam laikam.

Vēl projekta dalībnieces Jana un Daniēla apmeklēja jauniešu forumu “Es digitālo mediju vidē”. Stāstīja skolēniem, kā dalīties informācijā, kas pašiem ir svarīga. Kopīgi veidoja infogrammas mājaslapā, aptaujāja savas ģimenes, draugus, kaimiņus, uzzināja viņu viedokli par sabiedrībā aktuāliem jautājumiem.

Kā rīkoties gudri, apdomīgi, pozitīvi, mums stāstīja arī projektā iesaistītie lektori. Milzīgs paldies, jo viņu pienesums nav izmērāms. Ikvienā nodarbībā gribējās visu pierakstīt, lai gaisā virmojošās idejas neaizmirstos. Noteikti radīsies vēlme iesaistīt viņus skolas darbā!

Projektu nedēļā “Mediji mūsu – pusaudžu – acīm” 138 7. klašu skolēniem bija lieliska iespēja triju dienu garumā iepazīt, izzināt, izpētīt virtuālo pasauli.

Skolēni strādāja radošajās stacijās un veica daudzveidīgus uzdevumus:

1. grupa lasīja un pētīja informāciju par drošu internetu, veidoja savas atziņas;
2. grupa iepazīs ar skolā veikto aptauju par interneta vietnēm un apkopoja rezultātus;
3. grupa izvēlējās konkrētās klases biežāk ikdienā lietotās saziņas aplikācijas un veidoja to apskatu, norādot plusus un mīnus;
4. grupa diskutēja, kas jāievēro interneta vidē, ja raugās no vecāku un skolēnu viedokļa;
5. grupa rakstīja noteikumus konkrētu saziņas aplikāciju lietošanai.

Bija iespējams vienoties par galvenajām atziņām. Lūk, dažas no tām:

- ja savā starpā sazinās, sūta bildes, video, audio ierakstus, kontaktus un atrašanās vietas datus, jāievēro drošība;
- vecākiem būtu jānosaka laika ierobežojums, cik ilgu laiku drīkst pavadīt pie datora;
- jāiemācās izvērtēt interneta lapas satura uzticamību.

Pēc tik ražena darba posma, skolēniem bija unikāla iespēja iepazīties ar savas valsts otro lielāko pilsētu Daugavpili. Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā bija iespēja baudīt mūsdienu un moderno mākslu, daudzus saviļņoja Daugavpils teātra izrāde "Purva bridējs" pēc R. Blaumaņa noveles motīviem lieliskā aktieru tēlojumā. Pēc izrādes negaidīta, bet patīkama bija jauniešu tikšanās ar aktieriem, kas dalījās savās izjūtās un pārdzīvojumos. Skolēni ar prieku uzklausi un arī izteica komplimentus par to, kas izrādē patika un kas raisīja pārdomas un līdzpārdzīvojumu. Pēc izrādes nepiespiestā gaisotnē visi kāpa uz skatuves kopējai fotogrāfijai.

Ļoti aizraujoša tikšanās mūs gaidīja Daugavpils 10. vidusskolā. Skolēni ar lielu interesi un pārsteigumu vēroja skolas mini zoodārzu, kur mīt vairāki dzīvnieki, par kuriem rūpējas paši skolēni. Skolas kolektīvs sirsnīgi mūs sveica ar kora un ansambļa uzstāšanos. Protams, viesošanās Daugavpilī nebūtu pilnīga bez vēstures pieminekļa Daugavpils cietokšņa apmeklējuma, kas ir pēdējais bastionu tipa cietoksnis pasaulē. Skatoties no putna lidojuma, cietoksnis atgādina saules, zvaigznes, bruņurupuča vai pat sikspārņa formu.

Tad sekoja projekta vasaras skola "Komandā ir spēks: paveiktā apkopošanas un tālākās darbības plānošanas tikšanās" – īsta IAC meistarklase darba nedēļas garumā. Šī bija iespēja mūsu RZĢ sajst komandas spēku, līdzdalību; skolotāji vēroja jauniešus no cita skatpunkta, viņu radošajā domu lidojumā, un saprata, ka viņi ir mūsu nākotne un ka tā ir drošās rokās. Līdzī paņemtā ideju aploksne noteikti piepildīsies! Komandas, kas sastaptas projekta ietvaros, būs mūsu jaunie ideju partneri, jo sadarbībai mūsu prātos makšķeres jau iemestas!

Klases stundas plāns tēmai “Medijpratības aktualitāte pusaudžu dzīvē”

Mērķis

- Pievērst pusaudžu uzmanību dažādiem informācijas avotiem.
- Analizēt pieejamo informācijas avotu nepieciešamību un aktualitāti mācību darbā, ārpusklases pasākumu sagatavošanā un brīvā laika pavadīšanā.
- Izvērtēt informācijas avotos ievietoto/ dzirdamo/ redzamo ziņu ticamību.
- Akcentēt atbildību, ievietojot savu informāciju, komentējot un daloties ar to (šērojot) internetā.
- Rosināt paplašināt informācijas ieguves avotu klāstu.

Nepieciešamie materiāli

- Prezentācija par mediju popularitāti
- Darba lapa un flomāsters katrai grupai
- IAC projekta teorētiskais materiāls “Medijpratības aktualitāte izglītībā”

Stundas gaita

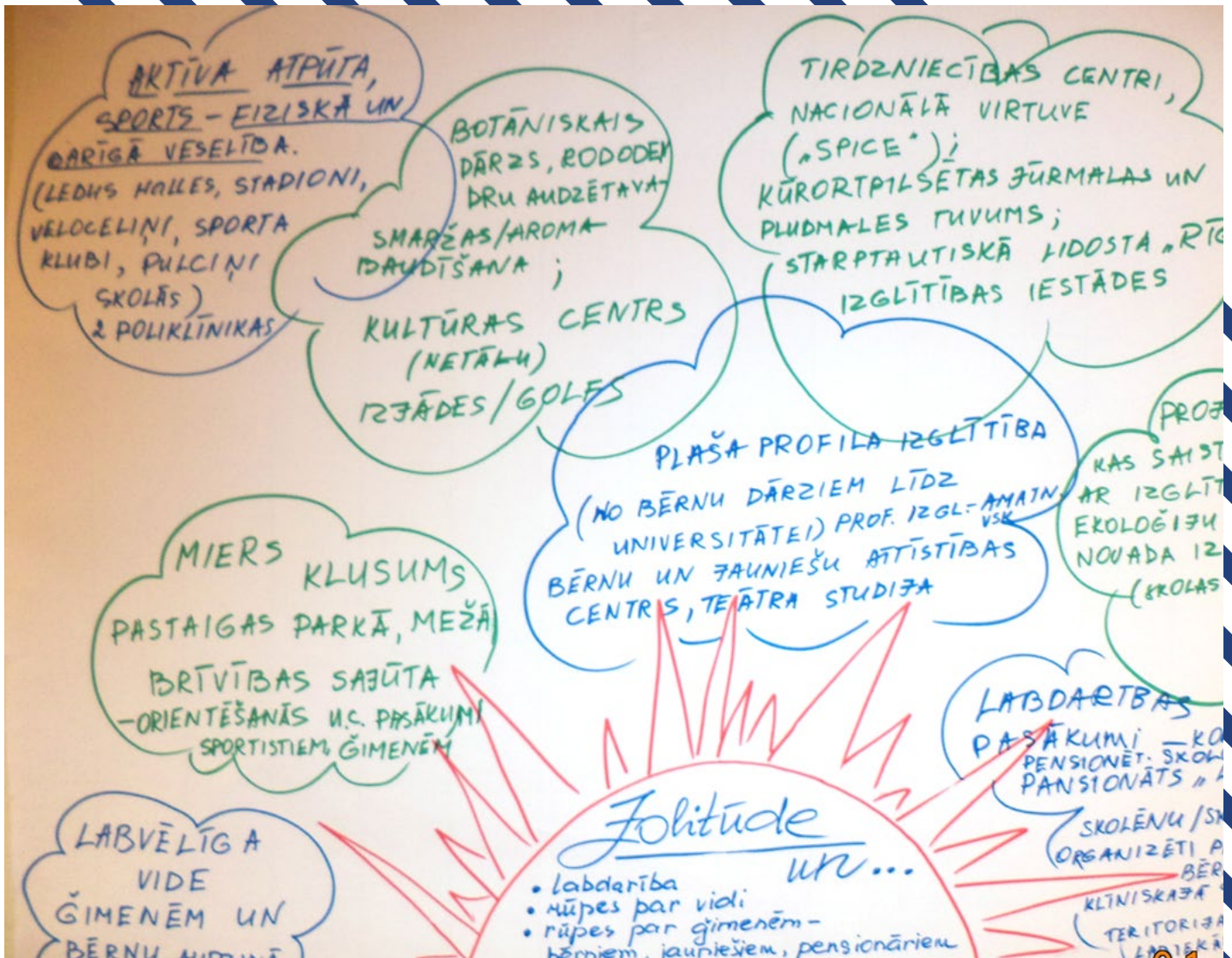
- Skolēni sadalās grupās, izveido rāmi, ieraksta biežāk izmantoto mediju nosaukumus – TV, radio, avīzes/žurnāli, internets.
- Skolēni veic miniaptauju un savstarpēji grupā noskaidro, cik lielā mērā viņi izmanto informācijas avotus (visbiežāk internetu izmanto skolas vajadzībām un izklaidei).
- Lai novērstu šo vienveidību un parādītu, cik daudz ir citu iespēju, var turpināt darbu mazākās grupās, kurās skolēni noskaidro un uz lapas pieraksta un komentē, kādam nolūkam izmanto katru informācijas avotu (izmantojot “prāta vētru”, pievērš uzmanību citām iespējām – ģimenei, politikai, tūrismam, karjerai, populāru cilvēku veiksmes stāstiem, ekoloģijai, veselībai u. c.).
- Nākamajā lokā skolēni ieraksta, ko iegūtā informācija sniedz, kur to izmanto, kā ar iegūto informāciju rīkojas turpmāk.
- Grupas komentē savu veikumu un atbild uz klasesbiedru jautājumiem.
- Skolotājs uz tāfeles veido sarakstu, atzīmējot populārākos informācijas avotus, kopā ar skolēniem noskaidro situāciju un rosina pārdomāt, kuri informācijas avoti vēl būtu apzināmi un kāpēc (“prāta vētra”).
- Tiek parādīta statistika par mediju popularitāti un uzticamību tiem.
- Skolēni izsaka viedokli par skatīto un komentē apgalvojumus.

leguvumi

- Bērni uzskatāmi varēja redzēt, ka preses materiālus izmanto ļoti maz (attēli, mode, anekdotes).
- Skolēni secināja, ka kritiski jāizvērtē lasītās ziņas dažādos avotos, jālasa tās vairākās valodās, mācībās jāizmanto drukātie informācijas avoti.
- Papildināja zināšanas par publicistisko valodas stilu un tā nozīmi izglītībā.

Mājasdarbs

- Skolēnu pa grupām izvēlas kādu reālu preses izdevumu un tad, neizmantojot interneta vidi, komentē tā saturu, iegūstamo informāciju un dalās izjūtās, ko sniedz reāla preses izdevuma lasīšana.

Latviešu valodas stundas plāns tēmai “Medijpratība” (vidusskolā)

Mērķis

- Pievērst jauniešu uzmanību ziņu avotiem.
- Mācīt kritiski izvērtēt pieejamo informāciju.
- Akcentēt atbildību, komentējot un daloties (šērojot) internetā.

Nepieciešamie materiāli

- Prezentācija par mediju popularitāti
- Līmlapiņas jautājumiem
- Darba lapas – galda spēle (IAC projekta izdales materiāls)
- Metamie kauliņi un spēles kauliņi
- Darba lapas par viltus ziņām (IAC projekta izdales materiāls)

Stundas gaita

- Skolēni izvēlas to mediju, kuru biežāk izmanto (kabineta stūros piestiprinātas lapas ar uzrakstiem: TV, radio, prese, internets).
- Daži no izveidotajām grupām komentē savu izvēli.
- Vēlreiz maina izvēli – kuram medijam uzticas vairāk.
- Atkal daži komentē savu izvēli.
- Tiek parādīta statistika par masu mediju popularitāti un uzticamību.
- Skolēni izsaka viedokli par skatīto un komentē apgalvojumus.
- Uz līmlapiņas katrs uzraksta kādu jautājumu, kas saistīts ar tēmu.
- Veido grupas pa 4 ar tuvāk sēdošajiem un sāk spēli.
- Grupās komentē, diskutē, kāds jautājums izskan skaļi un tiek apspriests kopīgi.

Ieguvumi/secinājumi

- Skolēni atzina, ka ir jālasa mediji abās valodās, jo dažkārt latviski raksta vienu, krieviski – citu.
- Skolēni dalījās pieredzē, ka parasti tiešām lasa vairākus informācijas avotus, lai būtu droši par informācijas patiesumu.
- Lielākā daļa izmanto un uzticas Delfi.lv.
- Maz zina par Latvijas sabiedrisko mediju ziņu kanāliem, to skaitā www.lsm.lv.
- 11. klases skolēni ir diezgan droši par to, ka prot atpazīt un kritiski izvērtēt lasītās ziņas.

Mājasdarbs

- Atrast viltus ziņu un komentēt, kāpēc uzskata to par viltus ziņu.

Klases stundas plāns tēmai “Vietas izjūta un labdarības pasākumi”

Mērķis

- Uzņemt atbildību par kopīga pasākuma plānošanu, norisi un veiksmīgu izdošanos.
- Likt apzināties katra sabiedrības locekļa nozīmību, lietderību un iespēju iesaistīties sabiedriskajā dzīvē neatkarīgi no vecuma un statusa.
- Integrēt dažādu sociālo slāņu pārstāvjus sabiedriskajā dzīvē.
- Paplašināt skolas iespējas sabiedrisko pasākumu organizēšanā, iesaistot jauniešus.

Nepieciešamie materiāli

- Darba lapa A3, rakstāmpiederumi

Stundas gaita

- Skolēni tiek sadalīti grupās pa pieci.
- Skolēni iepazīstas ar skolas mājaslapas piedāvājumu un iespējām bagātināt tās saturu.
- Skolotājs iepazīstina ar uzdevumu veidot infogrammu kādam pasākumam, ko varētu rīkot jaunieši ar skolas atbalstu.
- Skolēni vienojas par mērķauditoriju, laiku, vietu, materiāli tehnisko bāzi, nepieciešamo palīdzību, kas vajadzīga, lai pasākums izdotos.
- Skolēni grupās veido pasākuma projektu.
- Grupas prezentē izveidoto pasākuma plānu.
- Klasesbiedri uzdod jautājumus, izsaka viedokli un konstruktīvus ieteikumus plāna pilnveidošanai un projekta veiksmīgākai īstenošanai.

leguvumi

- Skolēni piedāvā organizēt pasākumus dažādām sabiedrības grupām (pensionāriem, invalīdiem, jaunajām māmiņām, maznodrošinātajiem u. c.), kam nepieciešama uzmanība un ir ierobežotas iespējas.
- Skolēni spēja “izkāpt no savas komforta zonas”, kur uzmanības centrā ir katrs pats un viņa vajadzības.

PEDAGOGU PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDES PROGRAMMAS (A)

Kompetenču pilnveide efektīvai dzīvei mūsdienu pasaulē: skolēnu integrācijas un līdzdalības sekmēšana (24 stundas)

Programma piedāvā interaktīvā veidā iepazīties ar mūsdienu sabiedrībā aktuāliem jautājumiem, to skaitā informācijas atlasē un apstrādes prasmju nepieciešamību, orientēšanos mediju vidē un mediju satura radīšanu, sadarbības un saskarsmes prasmju veidošanu un pielietošanu, Latvijas valsts rašanās, attīstības un mūsdienu procesu izpratni utt., lai stiprinātu piederības izjūtu, valstisko identitāti, pilsonisko un demokrātisko līdzdalību, kā arī skolas sadarbību ar vietējo sabiedrību.

Programmas gaitā dalībnieki pilnveido izpratni par piederības sajūtas un vietas izjūtas attīstīšanu un to lomu personības identitātes un pilsoniskās līdzdalības veidošanā, kā arī Latvijas vērtībām Eiropas un globālo procesu kontekstā. Programmas īstenošanā izmantotā metodika sekmē caurviju – kompetenču problēmrisināšanas, kritiskās domāšanas, medijpratības, sadarbības un līdzdalības – attīstīšanu jauniešiem un pedagogiem.

Programmas mērķauditorija: skolas administrācija, dažādu mācību priekšmetu skolotāji, klašu audzinātāji, jaunatnes darba organizatori, topošie pedagogi.

Jauniešu līdzdalības un integrācijas sekmēšana: mērķi, metodes, vērtēšana (36 stundas)

Programmas mērķis ir paaugstināt pedagogu kompetenci piederības sajūtas, sabiedrības integrācijas, pilsoniskās līdzdalības un medijpratības jautājumu jomā, lai sekmētu skolēnu kritiskās domāšanas prasmes un spēju strādāt komandā, lai atbildīgi un aktīvi piedalītos savas kopienas un valsts dinamiskajā un daudzveidīgajā dzīvē 21. gadsimta globālajā sabiedrībā.

Programmas apguves gaitā tiek

- aktualizēti mediju pratības jautājumi: mediju saturs, informācijas vērtēšana, satura radīšana un informācijas izplatīšana sociālajos tīklos, sociālo tīklu ietekme uz indivīda un sabiedrības dzīvi;
- demonstrēta pilsoniskās līdzdalības iespēju daudzveidība, to skaitā piemēri, kā kopīgās darbībās sniegt metodisku atbalstu jauniešiem pilsoniskās līdzdalības un integrācijas sekmēšanā un tam veltītu norišu plānošanā un īstenošanā skolā un vietējā kopienā;
- iepazītas spēles kā metodes izmantošanas iespējas un radīšanas principi mūsdienīga un aizraujoša mācību procesa nodrošināšanā un kompetenču attīstīšanā;
- attīstītas pedagogu un jauniešu kritiskās domāšanas, problēmrisināšanas, sadarbības, līdzdalības u. c. prasmes aktīvai pilsoniskai līdzdalībai;
- aktualizēti efektīvas komandas darbības principi, izmantojot tos savas pieredzes analizē un ideju īstenošanā.

Programmas mērķauditorija: skolas administrācija, klašu audzinātāji, jaunatnes darba organizatori, topošie pedagogi, skolēni.

Plašāku informāciju par programmu saturu un apgušanas iespējām var iegūt, sazinoties ar IAC pa tālruni 67503730 un e-pastiem iac@latnet.lv vai linda.klusa@latnet.lv

Latvija man ir vecāku māja

Vecāku māja katram cilvēkam nav tikai konkrēta ēka vai dzīvoklis. Tās ir bērnības atmiņas, cilvēki, kurus mīlam, un ļoti stipras jūtas. Domājot par to pēc vairākiem gadiem, parasti cilvēki sāk gan raudāt, gan smaidīt vienlaicīgi. Vecāku mājas ir kā mātes vistas spārns, kas gan mīlīgi apskauj savus cālīšu bērnus, gan neatlaidīgi stumj tos ārā no ligzdas. Vecāku māju nevar īsti mīlēt vai ienīst, to nevar izvēlēties vai samainīt, tā ir cilvēka mazā dzimtene. Tā nav paradīze, kur cilvēks gribētu pavadīt visu savu mūžu, manuprāt, tad vecāku māja kļūtu par cietoksni. Tomēr tā ir vieta, kur vienmēr gribas atgriezties, jo tur vienmēr ir gaiši, smaržo pēc kādām garšīgām pusdienām un sirdī kāda sīka būtne sāk ātri raustīt spārniņus.

Es esmu vienmēr šeit gaidīta. Kaut gan varbūt es tikai ļoti, ļoti ceru, ka tā ir taisnība. Varbūt nākotnē es dzīvošu citā pilsētā vai valstī, tomēr es būtu tik laimīga, ja es joprojām varētu nosaukt Latviju par savām mājām.

Viktorija Vereteņņikova,
Rīgas Klasiskās ģimnāzijas 12. klases skolniece

Jauniešu integrācijas un līdzdalības sekmēšanas projektu "Izzināt. Pieredzēt. Rīkoties" (*Youth Integration and Empowerment Project Exploring. Belonging. Acting*) Izglītības attīstības centrs ar Britu Padomes finansiālu atbalstu īstenoja 2017. gadā, iesaistot projekta norisēs 12 skolas un tām apkārt esošās kopienas Rīgā, Pierīgā, Daugavpilī un citviet Latgalē.

Projekta skolu komandas mācījās pašas, kā arī veidoja vietējās norises, lai

- caur personīgo pieredzi pilnveidotu izziņas un sadarbības prasmes;
- izprotot kontekstus un vajadzības, veicinātu sociālo saskaņu;
- attīstītu piederības sajūtu savai skolai, kopienai un valstij;
- apzinātos savu lomu savas un savas valsts tagadnes un nākotnes veidošanā.

Šajā pieredzes un metodisko ieteikumu krājumā projekta dalībiskolas dalās ar gūtajām atziņām, kā arī ieteikumiem, kā īstenot dzīvē jēgpilnas darbības, kas vienlaikus gan spēcina piederības sajūtu savai skolai, kopienai un valstij, gan arī ļauj apzināties sevi kā mūsdienu strauji mainīgās, iespējām un izaicinājumiem bagātās globālās pasaules līdzdalībnieku.

Vairāk informācijas par projektu

latviešu valodā:

<http://www.iac.edu.lv/aktualie-projekti/izzinat-pieredzet-rikoties/>,

angļu valodā:

<http://www.iac.edu.lv/the-main-projects-and-activities-implemented-by-edc/exploring-belonging-acting/>

Izglītības attīstības centrs (IAC) ir biedru organizācija, kuras mērķis ir sniegt ieguldījumu izglītotas, demokrātiskas sabiedrības attīstībā, sekmējot cilvēku un organizāciju sadarbību, profesionālo kapacitāti un pilsonisko līdzdalību mūsdienu mainīgajā pasaulē.

Turpmākai saziņai:

Dzirnavu iela 34a-8, Rīga, LV-1010

Tālrunis: 67503730, e-pasts: iac@latnet.lv

www.iac.edu.lv

www.facebook.com/iac.edu